



РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

-НАЦРТ-

ДЕЦЕМБАР, 2015.

I. ЛИЧНИ СТАТУСНИ ПОЛОЖАЈ

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), Закон о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр. 11/2002, "Сл. гласник РС", бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - одлука УС), Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 97/08 и 104/09-др. закон), Закон о држављанству Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 90/07), Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Сл. гласник РС“, бр. 87/11), Закон о личној карти („Сл. гласник РС“, бр. 62/06 и 36/11), Закон о матичним књигама („Сл. гласник РС“, бр. 20/09 и 145/14.), Породични закон („Сл. гласник РС“, бр. 18/05, 72/11 – др. Закон и 6/11), Закон о попису становништва („Сл. гласник РС“, бр. 104/09 и 24/11) и Закон о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

Појам националне мањине дефинисан је законом на начин који је у складу са упоредно правним искуствима. Приликом пописа становништва 2011. године учињени су значајни напори да се обезбеди да право на слободну само-идентификацију буде у потпуности загарантовано. Попис је укључивао потпуно отворена питања о националној припадности, матерњем језику и верској припадности, без претходно дефинисаних листа, а пописивачима су дате инструкције да тачно забележе одговоре дате на та питања. Погрешним тумачењем Закона о заштити података о личности, у пракси се често дешава да је прикупљање статистичких података о националним мањинама онемогућено. Успостављањем електронског регистра органа и организација јавне управе и запослених у систему јавне управе, увешће се могућност добровољног изјашњења запослених у органима јавне управе о националној припадности, а у циљу прикупљања података о заступљености националних мањина у органима јавне управе, локалном нивоу, полицији и правосуђу. Изменама Закона о матичним књигама, биће омогућено да на лични захтев национална припадност буде унета у матичне евиденције. Такође, унапређењем Посебног бирачког списка националне мањине, надоградиће се постојећа апликација у циљу што прецизнијег ажурирања података о припадницима националних мањина који имају бирачко право, уз поштовање принципа добровољности уписа у ПБС.

У Републици Србији још увек постоје покушаји оспоравања појединих националних мањина и наметања идентитета упркос чињеници да су формиран национални савети националних мањина чија се посебност оспорава. Још увек су присутне расправе о националном идентитету Буњеваца и Хрвата, Влаха и Румуна. Органи Републике Србије се у свом деловању стриктно придржавају начела слободне самоидентификације садржаног у члану 3. Оквирне конвенције и не арбитрирају нити фаворизују поједине стране у оваквим спорењима нити било којој заједници намећу национални идентитет.

Један од највећих проблема у области личног статуса јесте положај интерно расељених Рома, Египћана и Ашкалија са Косова, који нису поседовали личне исправе, и самим тим су се налазили у стању правне невидљивости / фактичке апатридије. Ова ситуација их је онемогућавало да остварују основна грађанска права као и права националних мањина, имајући у виду да је један од основних критеријума за остваривање права националних мањина држављанство. Према закључцима са Семинара: „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији“ који је одржан у 2015. години, остварен је значајан напредак који се односи на лична документа. У остваривању права на упис у матичну књигу рођених, реализоване мере у нормативном и организационом смислу, као и успостављена сарадња владиног сектора, међународних организација и невладиног сектора у оквиру Споразума о разумевању закљученог између Министарства државне управе и локалне самоуправе, Заштитника грађана и УНХЦР, допринеле су суштинском смањењу броја лица која нису уписана у ову

евиденцију, а даље активности које за циљ имају потпуно превазилажење овог проблема биће усмерене на идентификацију преосталог броја лица која до сада нису уписана у матичну књигу рођених и покретање одговарајућих поступака за упис те чињенице у складу са прописима.

Предузети су кораци у циљу лакшег стицања српског држављанства за лица која су била држављани бивше Савезне Републике Југославије и која испуњавају критеријуме наведене у дефиницији израза „национална мањина“, садржаног у члану 2. Закона о националним мањинама. У том смислу, сагласно одредбама Закона о држављанству Републике Србије, упис чињенице држављанства се врши у складу са новом Стратегијом за унапређивање положаја Рома у Републици Србији, кроз Акциони план за имплементацију Стратегије, увођењем мера за пружање правне помоћи подносиоцима захтева и приоритетним решавањем у поступцима за утврђивање држављанства Републике Србије. Истовремено, кроз годишњи извештај Владе, наставиће се са праћењем стања у области остваривања права на накнадни упис чињенице рођења у матичну књигу рођених и пријаву пребивалишта, односно боравишта, укључујући и број лица уписаних у ове евиденције по основу поступака прописаних Законом о матичним књигама, Законом о допунама Закона о ванпарничном поступку и Законом о пребивалишту и боравишту грађана.

Због бојкота пописа становништва у 2011. години, подаци о броју становника у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа нису пружали реалну представу фактичког стања броја становника у овим општинама на југу Републике Србије. Уз подршку међународне заједнице независни стручњаци су израдили методологију на основу које се дошло до процене броја становника у овим општинама. Процена броја становника у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, израђена је од стране експерта, а уз подршку Републичког завода за статистику, у свему поштујући прописе Републике Србије и међународне стандарде. Резултати процене ће се користити у свим областима тј. поступцима у којима се планирање средстава везује за статистичке податке.

У области положаја националних мањина Република Србија планира да изради Акциони план за остваривање права националних мањина. Поменути акциони план ће се фокусирати на имплементацију постојећег законског оквира, који је оцењен као јако добар, али са неконзистентним нивоом имплементације. У креирању поменутог Акционог плана Република Србија ће се водити релевантним препорукама изнетим у трећем мишљењу о Србији Саветодавног комитета у контексту Оквирне конвенције Савета Европе о заштити националних мањина. У свим фазама израде овог изразито значајног стратешког документа пун значај ће бити посвећен пуној инклузији свих заинтересованих страна, како савета националних мањина, организација цивилног друштва тако и свих релевантних органа јавних власти. Начело транспарентности ће бити поштовано у изради, имплементацији и надзору над применом поменутог Акционог плана.

Општа примедба: Потребно је пре првог поглавља Акционог плана додати ново поглавље којим ће се уредити општи правни положај националних мањина у (будућем) Уставном оквиру. У поступку усаглашавања правног система који предстоји у поступку придруживања ЕУ очекује се и доношење новог устава Републике Србије. Овај Акциони план треба да да оквирне смернице за уређивање општег правног оквира за заштиту националних мањина и у том случају. По мишљењу Покрајинског заштитника грађана-омбудсмана (у даљем тексту: Покрајински омбудсман) садашњи Уставни оквир није у адекватној мери уредио положај националних мањина.

У првом члану Устава РС прописано је да је Република Србија држава српског народа и свих грађана који у њој живе, заснована на владавини права и социјалној правди, начелима грађанске демократије, људским и мањинским правима и слободама и припадности европским принципима и вредностима. У будућем правном оквиру, по мишљењу овог органа, требало би на другачијим основама дефинисати ово питање, односно одредити се за грађански или национални принцип у дефинисању државе.

Поред напред наведеног, требало би разрадити и одредбу Устава којом је прописано да се достигнути ниво људских и

мањинских права не може смањивати. Није, наиме, јасно да ли је за достигнути ниво људских и мањинских права довољно да су она гарантована прописима (без обзира на примену), или је за остваривање тог нивоа потребно да се прописана права и „конзумирају“ у пракси. Такође није јасно да ли се достигнути ниво права односи и на финансијски аспект права или на само право (пример из области обавештавања: да ли се може сматрати смањењем достигнутог нивоа мањинских права гашење радио станица који су емитовали програм на мањинским језицима, када се право на мањинско информисање и даље обезбеђује преко јавног сервиса).

Концепт заштите права националних мањина такође треба преиспитати. Питање је да ли је потребно укупну материју заштите права националних мањина (изузев процесних правила која су садржана у процесним законима) кодификовати у једном јединственом закону који би имао снагу уставног закона и самим тим и јачу правну снагу у односу на опште прописе (којима се делимично уређује и област права националних мањина), а све у циљу превазилажења неусаглашености правних прописа. Подразумева се да је за доношење уставног закона потребно мењати Устав РС јер се у овом моменту уставни закон може донети само за спровођење промене Устава.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|--|---------------------------|--|------------------------|---|--|
| Спровођење персоналног принципа у примени правних правила о положају националних мањина, као и спровођење принципа аутономног одређивања идентитета припадника мањинских заједница. Унапређивање механизма пописивања припадника мањинских заједница и заштита података о личности припадника мањинских заједница. | | <p>Слободно изражавање националног идентитета на добровољној бази се поштује.</p> <p>Спроводи се политика неутралности у идентитетским питањима мањинских заједница.</p> <p>Подаци о броју припадника националних мањина доступни надлежним органима ради праћења и анализе степена остваривања мањинских права, уз поштовање прописа о заштити података о личности.</p> | | <p>Статистички подаци надлежних органа о броју припадника националних мањина у Републици Србији.</p> <p>Доследна примена персоналног принципа у односу на положај националних мањина, као и поштовање принципа аутономног одређивања идентитета припадника мањинских заједница.</p> | <p>Регистар органа и организација јавне управе и запослених у систему јавне управе.</p> <p>Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина</p> |
| АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 1.1. Измене и допуне Закона о заштити права и слобода | -Министарство надлежно за | За усвајање: | Буџет Републике Србије | Усвојене измене и допуне Закона о заштити права и | |

| | | | | | | |
|------|---|--|---|-------------------------------|--|--|
| | <p>националних мањина ради уређења права на упис податка о националној припадности припадника националних мањина у јавне исправе, службене евиденције и збирке личних података, у складу са уставним принципом слободног изражавања националне припадности.</p> | <p>послове државне управе и локалне самоуправе</p> <p>-Народна Скупштина</p> | <p>II квартал 2016. године</p> <p>За примену:</p> <p>Континуирано, почев од ступања на снагу.</p> | | <p>слобода националних мањина</p> | |
| 1.2. | <p>Допуне Закона о матичним књигама ради уређења начина уписа податка о националној припадности у матичну књигу рођених</p> | <p>- Министарство надлежно за послове државне управе</p> <p>-Народна скупштина</p> | <p>IV квартал 2016. године</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Усвојен Закон о допунама Закона о матичним књигама</p> | |
| 1.3. | <p>Измене и допуне подзаконских аката који се доносе на основу Закона о матичним књигама ради усклађивања са допунама Закона и обезбеђење услова за примену прописа који уређују упис податка о националној припадности у матичну књигу рођених</p> | <p>Министарство надлежно за послове државне управе</p> | <p>III квартал 2017. године</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Донето Упутство о изменама и допунама Упутства о вођењу матичних књига и обрасцима матичних књига и почело је са применом.</p> <p>Извршена надоградња система за вођење матичних књига ради обезбеђења уписа податка о националној припадности у матичну књигу рођених.</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|--|---|-------------------------|-------------------------------|--|--|
| 1.4. | Унапређење Посебног бирачког списка националне мањине у смислу надоградње и унапређења постојеће апликације за ПБС, а у циљу што прецизнијег ажурирања података уз обезбеђење поверљивости истих. | Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | IV квартал 2015. године | Буџет Републике Србије | Унапређен, ажуриран Посебни бирачки списак националне мањине, у складу са заштитом података о личности | |
| 1.5. | Обука запослених у јединицама локалне самоуправе који воде Посебан бирачки списак националне мањине као поверени посао у циљу ажурирања података, а у складу са заштитом података о личности. | Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | IV квартал 2016. | Буџет Републике Србије | Број одржаних обука Број запослених у јединицама локалне самоуправе по свакој од одржаних обука | |
| 1.6. | Обезбеђење потпуне реализације активности у вези са спровођењем Споразума о разумевању закљученог између Министарства државне управе и локалне самоуправе, Заштитника грађана и Високог комесаријата Уједињених нација за избеглице – Представништво у Србији, посебно у делу који се односи на пуну примену прописа који уређују упис чињеница и података у матичне књиге и пружање помоћи лицима у различитим поступцима у области личног статуса грађана. | - Министарство надлежно за послове државне управе -Заштитник грађана -УНХЦР -Министарство надлежно за унутрашње послове -Министарство надлежно за послове рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања | IV квартал 2016. | УНХЦР | Реализован План активности Управног одбора у 2015. и 2016. години | |

| | | | | | | |
|-------------|--|--|-----------------|-------------------------------|---|--|
| | - веза са Оперативним закључцима са семинара о социјалном укључивању Рома | | | | | |
| 1.7. | <p>Развој и имплементација електронских процедура за размену података и докумената између матичара и других органа и установа који учествују у поступку уписа чињенице рођења у матичну књигу рођених, ради законитог и делотворног остваривања права на упис чињенице рођења у матичну књигу рођених у прописаном року за пријаву те чињенице.</p> <p>- веза са Оперативним закључцима са семинара о социјалном укључивању Рома</p> | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе</p> <p>-Министарство надлежно за унутрашње послове</p> <p>-Министарство надлежно за послове рада, запошљавања, борачких и социјалних питања</p> <p>-Министарство надлежно за послове здравља</p> | IV квартал 2017 | Буџет Републике Србије | <p>Успостављен систем за размену електронских докумената и података на основу којих се врши упис у матичну књигу рођених</p> <p>Успостављене електронске управне процедуре за упис чињенице рођења у матичну књигу рођених</p> <p>Припремљене и достављене градским и општинским управама инструкције о усмеравању организације посла и начину рада органа у вези са уписом чињенице рођења у матичну књигу рођених</p> | |

| | | | | | | |
|--------------------|--|---|--|--|---|--|
| <p>1.8.</p> | <p>Праћење стања у остваривању права на упис чињенице рођења у матичну књигу рођених</p> <p>- веза са Оперативним закључцима са семинара о социјалном укључивању Рома</p> | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе</p> <p>-Управни инспекторат</p> | <p>Континуирано</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Број извршених надзора над радом општинских и градских управа у повереним пословима вођења матичних књига</p> <p>Број наложених мера</p> <p>Број реализованих мера</p> <p>Број извршених уписа чињенице рођења у матичну књигу рођених у поступку накнадног уписа и поступку утврђивања времена и места рођења у односу на укупан број уписа у матичну књигу рођених на годишњем нивоу</p> | |
| <p>1.9.</p> | <p>Наставити информисање Рома, Египћана и Ашкалија о њиховим правима везаним за регулисање личног статуса и наставити пружање бесплатне правне помоћи припадницима наведених заједница у овим поступцима од стране надлежних органа и организација цивилног друштва које се баве заштитом људских и мањинских права.</p> <p>Ојачати приступ бесплатној правној помоћи у складу са Законом о бесплатној правној помоћи и осигурати пун приступ правима припадницима Ромске,</p> | <p>-Јединице локалне самоуправе</p> <p>-Министарство надлежно за унутрашње послове</p> <p>-Министарство надлежно за послове правосуђа</p> <p>-Организације цивилног друштва</p> | <p>Пружање правне помоћи од стране надлежних органа и организација цивилног друштва:</p> <p>Континуирано</p> <p>Пружање правне помоћи у складу са Законом о БПП:</p> <p>Континуирано, почев од III квартала 2016. године</p> | <p>Пружање правне помоћи од стране надлежних органа и организација цивилног друштва:</p> <p>Буџет Републике Србије-редовна активност</p> <p>Пружање правне помоћи у складу са Законом о БПП:</p> <p>Буџет Републике Србије-</p> | <p>Надлежни органи и организације цивилног друштва које се баве заштитом људских и мањинских права редовно обавештавају Роме, Египћане и Ашкалије о њиховим правима везаним за регулисање личног статуса и пружају бесплатну правну помоћ припадницима ромске заједнице у овим поступцима.</p> <p>Усвајање и спровођење</p> | |

| | | | | | | |
|--|-----------------------------------|--|--|--|-------------------------------------|--|
| | Египатске и Ашкалијске заједнице. | | | | Закона о бесплатној правној помоћи. | |
|--|-----------------------------------|--|--|--|-------------------------------------|--|

Право на лично име припадника националних мањина које је уређено у поглављу 5 (Употреба језика и писама) потребно је пренети у ово поглавље којим је уређен лични положај припадника националних мањина. Право на лично име је, наиме, лично (индивидуално) право, а не колективно (не остварује се у заједници са другима) и није у никаквој вези са службеном употребом језика и писама националних мањина. Тренутно представља највећи проблем у пракси управо чињеница да је то лично право уређено Законом о службеној употреби језика и писама, па матичари (погрешно) везују право на упис личног имена припадника националне мањине за језике који су у службеној употреби на територији јединица локалних самоуправа и одбијају такав захтев у случају да језик те мањине није у службеној употреби у тој јединици локалне самоуправе. Доношење овог акционог плана је управо прилика да се наведени нормативни пропуст исправи и уреди на начин да се обезбеди ово лично право припадницима националних мањина на територији целе Републике Србије.

Покрајински омбудсман подржава напоре који су усмерени на уређивање уписа података о националној припадности у јавне исправе јер то јесте један од предуслова за остваривање права припадника националних мањина, али истовремено жели да скрене пажњу да је у нашем правном систему изражавање националне припадности лично, променљиво и увек опозиво право појединца које не мора да буде везано за порекло. У том смислу се поставља више питања које треба додатно уредити: одређивање националне припадности малолетних лица (пословно неспособних) у случају етнички мешовитих бракова-позово у случају неслагања родитеља око овог питања, промена овог податка у матичним књигама, усаглашавање овог податка са подацима из посебног бирачког списка...). Без детаљно уређеног оквира (укључујући не само горе наведен Закон о матичним књигама већ и Породични закон итд.) може доћи до озбиљних кршења људских права у овој области.

Покрајински омбудсман сматра да је потребно Посебан бирачки списак националне мањине повезати са Општим бирачким списком у смислу аутоматског ажурирања података у ПБС када до промене долази у ОБС. На пример, у поступку избора за националне савете долазило је до пропуса управо из разлога што се податак о пребивалишту грађана који је промењен у ОБС није пренео у ПБС, па грађани нису примили позив за гласање.

II ЗАБРАНА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода ("Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005 - испр. и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 12/2010 и 10/2015), Закон о ратификацији Међународног пакта о грађанским и политичким правима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 7/71), Закон о забрани дискриминације ("Сл. гласник РС", бр. 22/2009), Закон о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр. 11/2002, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - одлука УС), Кривични законик ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014)

Влада Републике Србије је усвојила Акциони план за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2014. до 2018. године и његовом доследном применом и мониторингом оствариће се унапређење положаја најосетљивијих друштвених група, међу којима су посебно препознате и националне мањине. За мониторинг имплементације основан је Савет за праћење реализације Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације. Усвајањем и ступањем на снагу Закона о забрани дискриминације 2009. године значајно је ојачан правни оквир у погледу промовисања једнакости и заштите од дискриминације између осталог и по основу националне припадности. Повереник за заштиту равноправности као централно национално тело специјализовано за борбу против свих видова и облика дискриминације је основан поменутиим законом. Кроз обуке за судије, јавне тужиоце и полицијске службенике обезбедиће се унапређење знања и вештина неопходних за ефикасно гоњење злочина из мржње, а кроз израду и дистрибуцију едукативног материјала, организовање годишњих трибина и спровођење активне медијске кампање оствариће се виши ниво толеранције неопходан за успешну превенцију злочина из мржње.

Влада Републике Србије је свесна да су ратни злочини *delicta contra juris gentium* и да њихово процесуирање спада у бригу међународне заједнице у целини, а не само једног националног правосуђа. Став Владе је да сви тешки, масовни и систематски вршени ратни злочини морају бити истражени, а учиниоци кажњени у складу са међународним стандардима, без обзира на националну, етничку и верску припадност или статус учиниоца и жртве.

Влада Републике Србије чврсто верује да домаћа суђења за ратне злочине учињене током оружаних сукоба деведесетих година представљају један од најважнијих корака у процесу помирења, развоју добросуседских односа и трајном миру у региону бивше Југославије. Ефикасна суђења за ратне злочине су такође предуслов пуне демократизације друштва кроз афирмацију владавине права и поштовање принципа хуманитарног права, као достигнућа модерног човечанства. У циљу ефикасног процесуирања Влада Републике Србије доноси Националну стратегију за процесуирање ратних злочина за период 2016-2020. године.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ

ОПШТИ РЕЗУЛТАТ

**ИНДИКАТОР
УТИЦАЈА**

**ИЗВОР
ВЕРИФИКАЦИЈЕ**

| <p>Обезбедити остваривање права и слобода припадника националних мањина под једнаким условима на целој територији Републике Србије, развијање толеранције и спречавање дискриминације.</p> | | <p>Очуван ниво стечених права и обезбеђено остваривање права и слобода припадника националних мањина под једнаким условима на целој територији Републике Србије .</p> <p>Предузете активне мере усмерене ка превенцији дискриминације у свим релевантним сферама друштвеног живота.</p> <p>Пуно поступање по препорукама Заштитника грађана, Покрајинског омбудсмана и Повереника за заштиту равноправности.</p> | | <p>- Број минута на јавним сервисима/број штампаних брошура и другог штампаног материјала посвећених подизању свести о правима националних мањина;</p> <p>- Број обука одржаних за државне службенике на свим нивоима;</p> <p>- Број обука усмерених ка јачању свести свих релевантних актера кривичноправног система о значају процесуирања злочина из мржње;</p> | | <p>-Извештај Савета за праћење реализације Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације;</p> <p>- Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина;</p> <p>- Извештај Европске комисије против расизма и нетолеранције (ЕКРИ)</p> <p>- Извештај Заштитника грађана;</p> <p>-Извештај Покрајинског омбудсмана;</p> <p>- Извештај Повереника за заштиту равноправности;</p> | |
|---|---|---|--------------------|--|---|---|------------------------------|
| | | АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 2.1. | <p>Брзо и детаљно одговарање на налазе и препоруке Заштитника грађана, Покрајинског омбудсмана и Повереника за заштиту равноправности у свим случајевима који утичу на права припадника националних мањина и обезбеђење адекватне</p> | <p>-Контролисани орган</p> <p>-Заштитник грађана</p> <p>-Покрајински омбудсман</p> <p>-Повереник за</p> | Континуирано | Буџет Републике Србије | <p>Број препорука Заштитника грађана. органа јавне власти/број препорука који су органи јавне власти у потпуности применили.</p> <p>Извештај о мерама које су предузете у циљу обезбеђења адекватне</p> | | |

| | | | | | | |
|--------------------|---|--|---------------------|--|--|--|
| | <p>подршке тим институцијама како би се осигурала ефикасна обрада достављених притужби, и како би оне биле доступне припадницима националних мањина.</p> | <p>заштиту равноправности</p> | | | <p>подршке наведеним институцијама како би се осигурала ефикасна обрада достављених притужби.</p> <p>Континуирано обезбеђен приступ припадника националних мањина налазима и препорукама Заштитника грађана, Покрајинског омбудсмана и Повереника за заштиту равноправности</p> <p>Број покренутих поступака пред другим органима.</p> | |
| <p>2.2.</p> | <p>Подизање свести међу широм јавности, припадницима националних мањина и функционерима и запосленима у органима јавне власти на свим нивоима о постојању националних мањина у земљи, њиховим правима као и правима на афирмативне мере где су оне неопходне.</p> | <p>-Канцеларија за људска и мањинска права</p> <p>-Министарство надлежно за послове државне управе</p> <p>-Служба за управљање кадровима</p> <p>-Јавни медијски сервис</p> | <p>Континуирано</p> | <p>Тренинзи и јавне расправе: Буџет Републике Србије</p> <p>- За активности подизања свести о правима националних мањина: IPA 2016</p> <p>Аплицирати за IPA 2016</p> <p>Аплицирати за билатералну помоћ</p> | <p>Број минута на јавним сервисима посвећених подизању свести о правима националних мањина, уопште и у оквиру централних информативних емисија на српском језику.</p> <p>Број обука одржаних за функционере и запослене у органима јавне власти на свим нивоима и број учесника обука</p> <p>Број јавних расправа, штампаних брошура, плаката, инфографика и другог материјала и усмерених на промоцију права националних мањина, дистрибуираних органима јавне власти и</p> | |

| | | | | | | |
|------|--|--|--------------|---|--|--|
| | | | | | националним саветима националних мањина. | |
| 2.3. | Сузбијање говора мржње у медијима. Веза са мером 3.2.3. Акционог плана за Анти-дискриминацију | -Регулаторно тело за електронске медије - Удружења новинара -Савет за штампу | Континуирано | Буџет Регулаторног тела за електронске медије Буџет Савета за штампу Донатори | Број предузетих мера за спречавање ширења говора мржње путем медија и смањен број случајева ширења говора мржње путем медија. Повећан број прилога у медијима којим се осуђује говор мржње. | |
| 2.4. | Покретање поступка заштите од говора мржње. | -Национални савети националних мањина | Континуирано | -Буџети националних савета националних мањина | Број поступака који су покренути на иницијативу националних савета националних мањина. | |
| 2.5. | Спровођење обука усмерених ка јачању свести свих релевантних актера кривичноправног система о значају процесуирања злочина из мржње. | -Министарство надлежно за унутрашње послове -Републичко јавно тужилаштво -Правосудна Академија | Континуирано | Буџет Републике Србије | Број обука усмерених ка јачању свести свих релевантних актера кривичноправног система о значају процесуирања злочина из мржње спроведене и број учесника. | |

| | | | | | | |
|------|---|--|--------------|--|---|--|
| | | - Партнер: Национални савети националних мањина | | | | |
| 2.6. | Јачање свести грађана о узроцима и последицама злочина из мржње. | -Канцеларија за људска и мањинска права -Министарство надлежно за унутрашње послове -Републичко јавно тужилаштво -Јавни медијски сервис Партнер: Национални савети националних мањина | Континуирано | Буџет Републике Србије Донације | Број минута на јавним медијским сервисима усмерених ка јачању свести о узроцима и последицама злочина из мржње на годишњем нивоу, уопште и у оквиру централних информативних емисија на српском језику. Смањен број аката насиља и говора мржње над припадницима националних мањина. | |
| 2.7. | Спровођење ефикасне истраге, адекватно квалификовање и ефикасно кривично гоњење починилаца дела са обележјима националне мржње и нетрпељивости и расне и друге дискриминације, укључујући | -Републичко јавно тужилаштво -Министарство надлежно за унутрашње послове | Континуирано | Буџет Републике Србије – Редовна буџетска средства | Радње које се предузимају у оквиру кривичноправног система (број покренутих истрага, број радњи предузетих од стране тужилаштва) у циљу процесуирања злочина из мржње потврђују да се | |

| | | | | | | |
|--|---|------|--|--|--|--|
| | дела учињена путем интернета, на друштвеним мрежама и јавним наступима. | -ВКС | | | злочин из мржње адекватно сузбија. Број подигнутих оптужних аката. Број и структура правноснажних пресуда. | |
|--|---|------|--|--|--|--|

У рубрици „Општи резултат“ наведен је израз СТЕЧЕНА ПРАВА (Очуван ниво стечених права...). Указујемо да тај израз није адекватан јер се стечена права односе на индивидуална права (нпр:права из радног односа) а код колективних права можемо говорити само о ДОСТИГНУТОМ НИВОУ ЉУДСКИХ И МАЊИНСКИХ ПРАВА (који је тако и дефинисан чланом 20 став 2 Устава Републике Србије.

Код тачке 2.3. „Сузбијање говора мржње у медијима“ потребно је прецизирати да се ради о забрани говора мржње у смислу Закона о јавном информисању и медијима. Имајући у виду да су, тачком 2.4., за покретања поступка заштите од говора мржње као носиоци активности наведени национални савети националних мањина потребно је прецизирати да се такође ради о покретању поступка у смислу члана 102 став 2 Закона о јавном информисању и медијима којим је прописано да право на подношење тужбе из става 1 овог члана има и правно лице чија делатност има за циљ заштиту људских права у случају повреде забране говора мржње и права и интереса малолетника, односно „повезати“ тај члан чланом 10 став 1 тачка 12 Закона о националним саветима националних мањина којим је прописано да национални савет националне мањине покреће поступак пред Заштитником грађана, покрајинским и локалним омбудсманом и другим надлежним органима, када процени да је дошло до повреде Уставом и законом гарантованих права и слобода припадника националних мањина

У тачки 2.7. код носиоца активности потребно је додати и Посебно тужилаштво за високотехнолошки криминал јер је за поступање у предметима кривичних дела код којих се као објекат или средство извршења кривичних дела јављају рачунари, рачунарски системи, рачунарске мреже и рачунарски подаци на основу Закона о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала, надлежно то тужилаштво.

III ОБЛАСТ КУЛТУРЕ И МЕДИЈА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), Закон о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр. 11/2002, "Сл. гласник РС", бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - одлука УС), Закон о националним саветима националних мањина („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 20/14 – одлука УС и 55/14), Закон о јавном информисању и медијима („Сл. гласник РС“, бр. 83/2014), Закон о електронским медијима („Сл. гласник РС“, бр. 83/2014) и Закон о

јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС“, бр. 83/2014), Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09), Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, број, 71/94, 52/11 др. закони и 99/2011- др. Закон), Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/04), Закон о оглашавању („Службени гласник РС“, бр. 79/2005), Закон о електронским комуникацијама („Сл. гласник РС“, бр. 44/10), Закон о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр 129/2007 и 83/2014 и др. закон).

Финансирање Националних савета за обављање делатности у области културе, образовања, обавештености и употребе језика и писма уређује се Законом о националним саветима националних мањина. Медијска регулатива, полазећи од Уставних гаранција и стратешких опредељења државе, садржи норме којима обезбеђује право на информисање припадницима националних мањина. У складу са новим медијским законима, када су у питању медији чији су оснивачи национални савети националних мањина, предвиђено је да национални савети могу бити посредно (преко установа, фондација и привредних друштава која оснивају) оснивачи медија. Законом о јавном информисању и медијима је предвиђено да се приватизација медија врши на начин којим се обезбеђује континуитет у производњи медијских садржаја од јавног интереса, у периоду од пет година од дана закључења уговора о продаји капитала. Континуитет у производњи медијских садржаја подразумева и обавезу одржавања удела програмског времена на појединим језицима националних мањина, односно удела информативних, образовних, научних, културно-уметничких, дечијих, забавних, спортских и других програмских садржаја од јавног интереса на појединим језицима националних мањина, у складу са програмском шемом која је важила у периоду од дванаест месеци пре дана ступања на снагу Закона о јавном информисању и медијима. Затим, законима се утврђује обавеза Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе да суфинансирају пројекте и програме на језицима националних мањина. На пројекте који се прилажу ради подизања квалитета информисања припадника националних мањина обавезно се прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине, које се прилаже конкурсној комисији. Медији цивилног сектора још нису у значајном броју основани и нису у довољној мери финансијски подржани. Постоји отворен простор за даље унапређивање фактичких односа у вези расподеле средстава којима се суфинансирају пројекти у овој области.

Обезбеђена је континуирана јавна подршка за разне штампане медије на мањинским језицима у Војводини, док је у остатку Републике Србије потребно обезбедити стабилније финансирање.

Учешће националних мањина обезбеђује се и Законом о електронским медијима који предвиђа да ће један члан Савета регулаторног тела за електронске медије бити представник националних савета националних мањина. Република Србија законом је основала два јавна медијска сервиса, Јавну медијску установу «Радио телевизија Србије» и јавну медијску установу «Радио телевизија Војводине». Република Србија законом гарантује и обезбеђује довољан и стабилан извор финансирања јавних медијских сервиса. Обавеза је јавних медијских сервиса да кроз своје програмске садржаје остварују јавни интерес који подразумева, између осталог и задовољавање потреба грађана за програмским садржајима који обезбеђују очување и изражавање културног идентитета како српског народа тако и националних мањина, водећи рачуна да националне мањине прате одређене програмске целине и на свом матерњем језику и писму. Генерални директор јавног медијског сервиса прибавља мишљење националног савета националне мањине о кандидатима за одговорног уредника програма на језику националне мањине пре подношења предлога за његово именовање управном одбору.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|---------------|----------------|-------------------|--------------------|
|---------------|----------------|-------------------|--------------------|

| <p>Унапређивање стања у медијима и развој медијских садржаја од значаја за припаднике мањинских заједница кроз обезбеђивање квалитативног, квантитативног, географски доступног и уз обавезу државе, финансијски одрживог информисања на језицима националних мањина. Развој културе мањинских заједница и међукултурног дијалога.</p> | | <p>Успостављен одржив систем информисања на језицима националних мањина који квалитативно, квантитативно, и географски одговара потребама припадника националних мањина.</p> <p>Посебна пажња посвећена националним мањинама у медијима с националном покривеношћу.</p> <p>Обезбеђена заштита материјалног и нематеријалног културног добра националних мањина.</p> <p>Унапређена култура међусобног поштовања и разумевања, сузбијања предрасуда и сегрегације, посебно у међуетничким срединама и у односу између младих.</p> | | <p>Медијски садржаји на језицима националних мањина доступни у складу са потребама припадника националних мањина.</p> <p>Јавни медијски сервиси у довољној мери обезбеђују медијске садржаје и информативне емисије на језицима националних мањина.</p> <p>Конкурси за доделу средстава за развој културе и уметности националних мањина се редовно расписују.</p> | | <p>Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина</p> <p>Годишњи извештај Заштитника грађана Републике Србије</p> <p>Годишњи извештај Покрајинског заштитника грађана – Омбудсмана;</p> <p>Извештаји надлежних државних органа о реализованим конкурсима за суфинансирање медијских пројеката на језицима националних мањина.</p> | |
|---|--|---|-----------------------------|--|---|--|------------------------------|
| | | АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 3.1. | <p>Идентификовање адекватног модела међу различитим модалитетима, попут:</p> <p>-Унапређивање нормативног оквира пројектног финансирања посебно у вези са улогом националних савета националних мањина.</p> <p>- програмско финансирање медија чији су оснивачи/издавачи</p> | <p>-Министарство надлежно за послове информисања</p> <p>- Министарство надлежно за послове државне управе</p> <p>-Регулаторно тело за електронске</p> | I - II квартал 2016. године | <i>TAIEX</i> | <p>Адекватан модел који осигурава финансијску одрживост медија на језицима националних мањина и очување постојећег нивоа остварености права на информисање на језицима националних мањина идентификован кроз инклузиван процес уз консултације са националним мањинама.</p> | | |

| | | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|--|
| | <p>национални савети националних мањина</p> <p>- изузимање медија у власништву националних савета националних мањина из процеса приватизације.</p> <p>-повећање количине садржаја на језицима националних мањина на јавним радио телевизијским сервисима (РТС/РТВ) кроз проглашавање емитовања таквог садржаја испуњавањем јавног интереса.</p> <p>-повезивање приватизације медија са условним лиценцирањем од стране РЕМ-а са обавезом емитовања одређене количине програма на језицима националних мањина.</p> <p>Истовремено анализирати утицај ефеката приватизације и дигитализације на медије које емитују садржаје на језицима националних мањина, а у консултацији са националним мањинама,.</p> <p>у циљу осигуравања финансијске одрживости медија на језицима националних мањина , кроз инклузиван процес са</p> | <p>медије</p> <p>-Национални савети националних мањина</p> <p>-Јавни медијски сервис</p> | | | | |
|--|--|--|--|--|--|--|

| | | | | | | |
|------|---|---|------------------------|--|--|--|
| | представницима националних мањина, како би се обезбедило очување постојећег нивоа остварености права на информисање на језицима националних мањина. | | | | | |
| 3.2 | Обезбеђивање примене чл. 13 Закона о јавном информисању и медијима на начин који омогућава одрживост медија и продукције чији су оснивачи национални савети националних мањина путем аутентичног тумачења чл. 143 став 6 истог Закона односно кроз евентуалну имену датог члана. | -Народна скупштина -Влада Републике Србије | I квартал 2016. године | -Буџет Републике Србије | Усвојено аутентично тумачење чл. 143 став 6 или измењен члан 143 став 6. | |
| 3.3. | Обезбедити довољно и стабилно финансирање којим се гарантује одрживост медија на језицима националних мањина кроз: -унапређивање нормативног оквира пројектног финансирања посебно у вези са улогом националних савета националних мањина, којима се обезбеђује стабилно и континуирано финансирање производње медијских садржаја који су од значаја за припаднике националних мањина, | -Министарство надлежно за послове информисања -Канцеларија за људска и мањинска права -Министарство надлежно за послове државне управе -Покрајински секретаријат | Континуирано | -Буџетски фонд за националне мањине – средства ће бити одређивана на годишњем нивоу од тренутка његове операционализације -Буџет Републике Србије – редовна активност -Буџети Јединица локалних самоуправа- Трошкове сnose јединице локалне | -Висина буџетских средстава за подршку за медије у власништву националних савета националних мањина настављена. -Медији у власништву националних савета изузети од приватизације у складу са Законом о јавном информисању и медијима ; -измењени подзаконски акти којима се прецизира и употпуњује механизам | |

| | | | | | | |
|--|---|---|--|--|---|--|
| | <p>- програмско финансирање медијских садржаја чији су оснивачи/издавачи национални савети националних мањина</p> <p>- наставак буџетске подршке за медије у власништву националних савета националних мањина;</p> <p>- изузимање медија у власништву националних савета од приватизације у складу са Законом о јавном информисању и медијима;</p> <p>- расписивање конкурса за суфинансирање медијских садржаја на језицима националних мањина уз пуно уважавање предлога и мишљења националних савета о начину расподеле средстава и поштовање прописа о јавним набавкама;</p> <p>- обезбеђивање ко-финансирања медија на језицима националних мањина;</p> <p>- обезбеђивање учешћа савета националних мањина у раду савета регулаторног тела за електронске медије засновано на јасним критеријумима за избор.</p> | <p>надлежан за информисање</p> <p>- Јединице локалне самоуправе</p> <p>- Регулаторно тело за електронске медије</p> | | <p>самоуправе</p> <p>-Буџет Аутономне покрајине Војводине- Трошкове сноси Влада Аутономне покрајине Војводине</p> | <p>финансирања;</p> <p>- усвојени правилници на нивоу локалне самоуправе и територијалне аутономије којима се обезбеђује адекватан механизам финансирања;</p> <p>- Број и висина средстава која су опредељена на конкурсима за суфинансирање медијских садржаја на језицима националних мањина се редовно расписују уз пуно уважавање предлога и мишљења националних савета о начину расподеле средстава и поштовање прописа о јавним набавкама;</p> <p>- Број и структура уважених мишљења националних савета;</p> <p>- Висина обезбеђених средстава за обезбеђивање ко-финансирања медија на језицима националних мањина;</p> <p>- Савети националних мањина учествују у раду савета регулаторног тела за електронске медије.</p> | |
|--|---|---|--|--|---|--|

| | | | | | | |
|------|--|--|---|---|--|--|
| 3.4. | Подизање свести јавности о правима националних мањина и уважавање културних и језичких различитости кроз подршку производњи медијских садржаја ради остваривања једнаких права. | <p>-Министарство надлежно за послове информисања</p> <p>- Јавни радио-телевизијских сервиса</p> <p>-Покрајинска администрација</p> <p>-Јединице локалне самоуправе</p> | Континуирано, кроз организовање годишњих конкурса | <p>Буџет Републике Србије</p> <p>Буџет АПВ</p> <p>Буџети ЈЛС</p> | <p>Повећање заступљености медијских прилога који се односе на подизање свести о националним мањинама и културних и језичких различитости.</p> <p>Број минута у централним информативним емисијама на јавном медијском сервису фокусираних на подизање свести правима националних мањина и промоцији културних и језичких разлика и промовисање културе толеранције.</p> <p>Посебна пажња је посвећена предлозима и мишљењима савета националних мањина у процесу расподеле средстава за медијске садржаје о правима националних мањина и промовисање културне и језичке разлике и културе толеранције.</p> | |
| 3.5. | Пружање подршке организацијама националних мањина за припрему пројектне документације за учешће на конкурсима за суфинансирање медијских садржаја на језицима националних мањина | <p>- Министарство надлежно за информисање</p> <p>- Покрајински секретаријат за културу и информисање</p> <p>-Партнери:</p> | Континуирано, почев од I квартала 2016. | Донације | Повећани капацитети организација националних мањина за припрему пројектне документације за учешће на конкурсима за суфинансирање медијских садржаја на језицима националних мањина. | |

| | | | | | | |
|-------------|--|---|---|-------------------------------|--|--|
| | | <p>-Организације цивилног друштва</p> <p>-Национални савети националних мањина</p> | | | Број предлога пројеката организација националних мањина који је одобрен. | |
| 3.6. | <p>Повећање количине садржаја на језицима националних мањина на јавном радио телевизијском сервису (РТС), у складу са чланом 7 Закона о јавним медијским сервисима и чланом 17 Закона о заштити права и слобода националних мањина, а у циљу остваривања права на потпуно и непристрасно обавештавање на језику националних мањина кроз:</p> <p>- Оснивање редакције за програм на језицима националних мањина; -обезбеђивање информативног садржаја на језицима националних мањина (вести или дневник на мањинским језицима); -емитовање културно-образовног програма на језицима националних мањина -ширење сарадње са јавним-медијским сервисима земаља које имају националне мањине у Србији.</p> | <p>-Радио телевизија Србије/Радио телевизија Војводине</p> <p>-Регулаторно тело за електронске медије</p> | Континуирано, почев од I квартала 2016. | Буџет Радио телевизије Србије | <p>Формирана редакција за програм на језицима националних мањина.</p> <p>Повећан број информативних прилога на језицима националних мањина.</p> <p>Број минута на РТС на различитим језицима националних мањина.</p> | |

| | | | | | | |
|------|--|--|---|--|--|--|
| 3.7. | Обезбеђивање видљивости програма јавних телевизијских сервиса на целој територији РС у оквиру система кабловских оператера. | -Регулаторно тело за електронске медије -Министарство надлежно за информисање | I квартал 2016. | Буџет Регулаторног тела за електронске медије | Видљивост програма јавних телевизијских сервиса на целој територији РС обезбеђена у оквиру система кабловских оператера. | |
| 3.8. | Остваривање учешћа националних мањина приликом избора чланова Савета РЕМ-а и избора одговорног уредника програма на језику националних мањина. | -Радио телевизија Србије/Радио телевизија Војводине -Регулаторно тело за електронске медије | Континуирано | Буџет Радио телевизије Србије Буџет Регулаторног тела за електронске медије | Представник националних савета националних мањина изабран за члана РЕМ-а. Заједничко мишљење националних савета националних мањина при избору уредника програма на језику националних мањина прибављено | |
| 3.9. | Конкурси за доделу средстава за развој културе и уметности националних мањина. Конкурс библиотекама за доделу средстава за набавку књига на језицима националних мањина | - Министарство надлежно за културу | Континуирано, кроз организовање годишњих конкурса | Буџет Републике Србије | Број конкурса за доделу средстава за развој културе и уметности националних мањина се расписују на годишњем нивоу. | |

Преиспитати утицај приватизације мањинских медија у складу са Резолуцијом СМ/ResCMN(2015)8 о примени Оквирне конвенције за заштиту националних мањина у Србији којом је препоручено да се обезбеде довољна и стабилна средства да би се гарантовала одрживост медија на мањинским језицима и преиспитати утицај приватизације и увођења дигиталног телевизијског програма на мањинске медије, уз консултовање са свим националним мањинама

IV СЛОБОДА ВЕРОИСПОВЕСТИ

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), Закон о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр. 11/2002, "Сл. гласник РС", бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - одлука УС), Закон о црквама и верским заједницама ("Сл. лист РС", бр.36/06).

У домену слободe мисли, савести и вероисповести полазећи од идеје прокламоване у Уставу Републике Србије који наводи да су Цркве и верске заједнице равноправне и слободне да самостално уређују своју унутрашњу организацију, верске послове, да јавно врше верске обреде, а и имајући у виду специфичности европских правних традиција у овом домену и културне посебности региона коме Србија припада неопходно је спровести детаљну упоредно правну анализу положаја Цркава и верских заједница. Окосница поменуте анализе ће чинити земље са којима се Република Србија граничи, а које су већ испуниле критеријуме за чланство у ЕУ. Поменути приступ полази од културних сличности земаља региона и чињенице да су исте верске заједнице распрострањене у овим земљама, али и од чињенице да је неопходно користити се поукама земаља које су већ прошле процес интеграција. По израђеној анализи биће предузете све мере неопходне за имплементацију препорука анализе у циљу пуне хармонизације са идентификованим стандардима и најбољим праксама. Дијалог са Српском Православном Црквом ће бити покренут у циљу подстицања употребе мањинских језика у обредима, у складу са могућностима и потребама, а водећи се начелом неутралности државе у погледу верских питања, да би се обезбедило да не постоје неоправдана ограничења у приступу припадника националних мањина верским обредима на матерњем језику.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|--|--------------------|---|---------------------|---|---|
| Поштовање слободe вероисповести у контексту оснивања и регистрације верских организација, а на темељу принципа неутралности државе, односно одвојености државе од верских заједница. | | Слобода вероисповести се гарантује у законодавству и остварује у пракси, у контексту оснивања и регистрације верских организација, а на темељу принципа неутралности државе, односно одвојености државе од верских заједница. | | Број цркава и верских заједница и њихових организационих јединица у Републици Србији у којима се служба обавља на језику националне мањине. Успостављен међу-верски дијалог у циљу промовисања одређених аспеката слободe вероисповести. | Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина Извештај Заштитника грађана; Извештај Повереника за заштиту равноправности. |
| | | Прагматично решење којим се олакшава приступ националних мањина верским обредима на језицима/говору националних мањина пронађено кроз дијалог цркава. | | | |
| АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |

| | | | | | | |
|------|--|---|--|---|---|--|
| 4.1. | Спровођење упоредно правне експертске анализе у погледу регулисања положаја цркава и верских заједница у циљу утврђивања специфичних критеријума на основу најбољих пракси држава чланица Европске Уније у региону (нпр. Румунија, Хрватска, Словенија, Мађарска) и примене решења која су прихваћена у региону. | -Управа за сарадњу са црквама и верским заједницама | IV квартал 2015. године | Буџет Републике Србије | Израђена упоредна анализа најбољих пракси држава чланица Европске уније у региону у погледу регулисања положаја цркава и верских заједница. | |
| 4.2. | Спровођење препорука произашлих из анализе најбољих пракси држава чланица Европске уније у региону у погледу регулисања положаја цркава и верских заједница. | -Управа за сарадњу са црквама и верским заједницама | Континуирано, почев од IV квартала 2015. | Буџет Републике Србије Тренутно непознато док се не изradi анализа | Спроведене препоруке произашле из Анализе најбољих пракси држава чланица Европске уније у региону у погледу регулисања положаја цркава и верских заједница. | |
| 4.3. | Подстицање интензивног дијалога, уз поштовање принципа одвојености државе и цркве, између представника Српске православне цркве и Румунске православне цркве у циљу проналажења прагматичног решења која ће олакшати приступ националних мањина верским обредима на језицима националних мањина. | -Влада Републике Србије | Континуирано, почев од IV квартала 2015. | Буџет Републике Србије | Прагматично решење која ће олакшати приступ националних мањина верским обредима на језицима националних мањина пронађено кроз дијалог цркава. | |

У складу са чланом 11 Устава Републике Србије којим је прописано да је Република Србија световна држава, да су цркве и верске заједнице одвојене од државе и да се ниједна религија не може успоставити као државна или обавезна, потребно је

Акционим планом предвидети мере како би се прославом Св.Саве у образовним установама на територији Републике Србије (који у великом броју случајева укључује и извођење верских обреда у образовним установама) не доводи у питање прокламована секуларност државе, једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу етничке, религијске или друге припадности, образовање и васпитање у демократски уређеној установи у којој се негује отвореност, сарадња, толеранција и у којој је осигурано пуно поштовање права детета и ученика.

V УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСМА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир: Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006); Закон о службеној употреби језика и писама („Сл. гласник РС”, бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 и 30/2010); Закон о заштити права и слобода националних мањина („Сл. лист СРЈ“, бр. 11/2002, „Сл. лист СЦГ”, бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 – др. закон и 97/2013 – одлука УС); Закон о националним саветима националних мањина („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС и 55/2014);

Прописи који у појединим члановима уређују службену употребу језика и писама:

Закон о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине („Сл. гласник РС”, бр. 99/2009 и 67/2012 – одлука УС); Закон о локалној самоуправи („Сл. гласник РС”, бр. 129/07); Закон о матичним књигама („Сл. гласник РС”, бр. 20/2009); Породични закон („Сл. гласник РС”, бр. 18/2005 и 72/2011 – др. закон); Закон о личној карти („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006 и 36/2011); Закон о путним исправама („Сл. гласник РС”, бр. 90/2007, 116/2008, 104/2009, 76/2010 и 62/2014); Закон о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ”, бр. 33/97 и 31/2001, „Сл. гласник РС”, бр. 30/2010); Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС и 55/2014); Закон о ванпарничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 25/82 и 48/88 и „Сл. гласник РС”, бр. 46/95 – др. закон, 18/2005 – др. закон, 85/2012, 45/2013 – др. закон и 55/2014); Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014); Закон о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 65/2013); Закон о јавном бележничтву („Сл. гласник РС”, бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закон, 93/2014 - др. закон, 121/2014 и 6/2015), Закон о избору народних посланика („Сл. гласник РС”, бр. 35/2000, 57/2003 – одлука УСРС, 72/2003 – др. закон, 75/2003 – испр. др. закона, 18/2004, 101/2005 – др. закон, 85/2005 – др. закон, 28/2011 – одлука УС, 36/2011 и 104/2009 – др. закон); Закон о локалним изборима („Сл. гласник РС”, бр. 129/2007, 34/2010 – одлука УС и 54/2011), Закон о печату државних и других органа („Службени гласник РС”, бр. 101/07); Закон о Уставном суду („Сл. гласник РС”, бр. 109/2007, 99/2011 и 18/2013 – одлука УС).

Изменама и допунама Закона о службеној употреби језика и писама 2010. године постигнута је усаглашеност између овог закона и Закона о националним саветима националних мањина, након чега је у великом броју додатних општина или насеља у оквиру једне општине дошло до увођења мањинских језика у службену употребу (заједно са српским језиком и ћириличким писмом који су у службеној употреби у целој Србији). Закон прописује да је јединица локалне самоуправе обавезна да својим статутом уведе у равноправну службену употребу језик и писмо националне мањине уколико проценат припадника те националне мањине у укупном броју становника на њеној територији достиже 15% према резултатима последњег пописа становништва. Поред наведене обавезе, члан 11. став 1. Закона наводи да на територији јединице локалне самоуправе где традиционално живе припадници националних мањина, њихов језик и писмо може бити у равноправној службеној употреби.

Међутим, примена права коришћења мањинских језика у контактима са органима јавне власти је донекле неуједначена у целој Србији. С тим у вези, постоји потреба да се обезбеди уједначена примена прописа о службеној употреби језика и писма, која ће се остварити обезбеђивањем неопходних расположивих ресурса, подизањем нивоа свести како државних службеника тако и припадника националних мањина како би се осигурало ефикасно остваривање права у овој области, као и запошљавањем државних службеника на локалном нивоу који су стручни у одговарајућим језицима.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|--|---|--|---|
| <p>Пуно поштовање права на употребу матерњег мањинског језика/говора и писма уз флексибилну примену увођења мањинских језика/говора у службену употребу у складу са потврђеним међународним споразумима и обезбеђивање средства за финансирање из буџета.</p> | <p>Обезбеђено остваривање права на слободан избор и коришћење личног имена припадника националних мањина и уписивање ових личних имена у све јавне исправе, службене евиденције и збирке личних података према језику и правопису припадника националне мањине.</p> <p>Настављена пракса флексибилног увођења језика и писма националних мањина у службену употребу.</p> <p>Обезбеђена средства за остваривања права на службену употребу језика и писма.</p> | <p>Број уписаних личних имена у јавне исправе, службене евиденције и збирке личних података и издавање исправа са уписаним податком о личној имени на језику и писму националних мањина у складу са прописима;</p> <p>Повећан проценат израђених и постављених таблица с називом органа и организација, насељених места и других географских назива на путним правцима, улица и тргова, као и других обавештења и упозорења за јавност исписаних и на језицима националних мањина који су у службеној употреби и за штампање двојезичких или вишејезичких образаца;</p> <p>Број предмета обрађених на језицима националних</p> | <p>- Извештаји Управне инспекције;</p> <p>- Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина</p> <p>- Извештај Заштитника грађана;</p> |

| | | | | мањина; Повећан проценат финансирања активности усмерених на унапређивање остваривања права на службену употребу језика и писама националних мањина путем конкурса. | | |
|------------|---|--|--------------------------|--|---|------------------------------|
| АКТИВНОСТИ | | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 5.1. | Унапређење начина рада органа јединица локалне самоуправе на целој територији Републике Србије без обзира на то који је језик у службеној употреби у јединици локалне самоуправе (општинских и градских управа) у вршењу поверених послова уписа одређеног личног имена у матичне књиге на језику и писму припадника националне мањине у складу са законом. | -Министарство надлежно за послове државне управе | Израда: IV квартал 2015. | Буџет Републике Србије | Припремљена и достављена општинским и градским управама инструкција којом се усмерава организација послова и начин рада матичара и заменика матичара у вези са остваривањем права на упис личног имена у матичне књиге на језику и писму припадника националне мањина | |
| 5.2. | Обука матичара и заменика матичара у вези са применом закона и других прописа који уређују начин уписа личног имена припадника националних мањина у матичне књиге на језику и | -Министарство надлежно за послове државне управе | IV квартал 2015. | Буџет Републике Србије | Број одржаних обука Број матичара и заменика матичара по свакој од одржаних обука | |

| | | | | | | |
|------|---|--|--|--|---|--|
| | писму припадника националне мањине | | | | | |
| 5.3. | Појачан надзор над остваривањем права припадника националних мањина у вези са уписом личног имена на језику и писму националне мањине у матичне књиге. | -Министарство надлежно за послове државне управе - Управни инспекторат | Континуирана активност | Буџет Републике Србије | Број извршених надзора над радом општинских и градских управа у повереним пословима вођења матичних књига, посебно у делу који се односи на начин уписа личног имена припадника националне мањине у матичне књиге Број наложених мера Број реализованих мера | |
| 5.4. | Обезбеђивање и расподела додатних средстава органима и организацијама на територији локалних самоуправа у којима је у службеној употреби барем један језик националне мањине, ради унапређивања остваривања права на службену употребу језика и писама, и то у буџету РС за локалне самоуправе ван АП Војводине, а у буџету АП Војводине за локалне самоуправе у АП Војводини, као и у буџетима локалних самоуправа за њихову територију, кроз директну расподелу буџетских средстава и расписивање и | - Министарство финансија - АПВ - Покрајински секретаријат за финансије -Министарство државне управе и локалне самоуправе; -Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне | За конкурсе: Континуирано, почев од 2017. године За директна буџетска средства: од 2017. године | Тренутно стање: Буџет Републике Србије - Буџет АПВ – Буџети локалних самоуправа | Износ директних буџетских средстава. Конкурси за доделу додатних буџетских средстава се расписују на годишњем нивоу. Број реализованих конкурса. Извршена контрола наменског утрошка додељених средстава; Повећан проценат финансирања активности усмерених на унапређивање остваривања права на службену | |

| | | | | | | |
|-------------|---|---|-------------------------|-------------------------------|--|--|
| | реализацију конкурса. | заједнице. - Јединице локалне самоуправе | | | употребу језика и писма националних мањина путем конкурса; | |
| 5.5. | Подстицање на флексибилну примену увођења мањинских језика у службену употребу у подручјима где традиционално живе националне мањине, у складу са чланом 11 став 1 Закона о службеној употреби језика и писма и обезбеђивање средстава за финансирање ових активности из буџета. | -Јединице локалне самоуправе | Континуирано | Буџет Републике Србије | Повећан број јединица локалне самоуправе у којима је уведен мањински језик у службену употребу. Број јединица локалне самоуправе у којима се примењује мањински језик у службеној употреби. | |
| 5.6. | Измене и допуне Закона о службеној употреби језика и писама у циљу да се у појединим насељеним местима на територији јединица локалне самоуправе омогући исписивање топографских ознака и осталих ознака на језику/говору националне мањине ако проценат припадника те националне мањине у укупном броју становника на територији појединог насељеног места достиже 15% према резултатима последњег пописа становништва | -Републички секретаријат за законодавство -Министарство државне управе и локалне самоуправе; | I квартал 2017. године. | Буџет Републике Србије | Усвојене измене и допуне Закона о службеној употреби језика и писама | |

| | | | | | | |
|------|---|--|--|-------------------------------|--|--|
| 5.7. | <p>Подизање свести припадника националних мањина у погледу остваривања права на употребу мањинских језика у контактима са локалним органима у срединама у којима живе националне мањине кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дужност надлежног органа да обавести странку о праву на употребу језика и писма националне мањине, - објављивање на огласној табли информација о праву на употребу језика и писма националне мањине, - спровођење кампање о праву на употребу језика и писма националне мањине. | -Јединице локалне самоуправе | Континуирано | Буџет Републике Србије | <p>Повећан број припадника националних мањина који остварују праву на употребу језика и писма националне мањине у контактима са надлежним органима.</p> <p>Број штампаних и дистрибуираних плаката, брошура и других штампаних материјала у органима јавне власти где су мањински језици у службеној употреби.</p> | |
| 5.8. | <p>Омогућавање снимања судских поступака у складу са Акционим планом за спровођење Националне Стратегије Реформе Правосуђа како би се припадници националних мањина мотивисали да траже вођење поступака на језицима националних мањина који су у службеној употреби.</p> <p>Веза са активности 1.3.6.1. у Акционом плану за Поглавље 23</p> | - Министарство надлежно за послове правосуђа -Врховни касациони суд | <p>Измена закона - IV квартал 2016. године</p> <p>Примена: Квартално извештавање о утицају законских измена: почев од I квартал 2017. године</p> | Буџет Републике Србије | Кроз омогућавање снимања судских поступака повећана ефикасност поступка у коме се поред српског језика користи и језик националне мањине. | |

| | | | | | | |
|-------|--|---|---|-------------------------------|--|--|
| 5.9. | Обезбеђивање функције превођења у јединицама локалне самоуправе за језике националних мањина који су у службеној употреби по територијалном принципу (за територију једне ЈЛС или више повезаних ЈЛС). | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за локалну самоуправу -Јединице локалне самоуправе - Електронска управа -Партнер: Национални савети националних мањина | Континуирано, Почев од I квартала 2017. године. | Буџет Републике Србије | Функција превођења за језике националних мањина који су у службеној употреби обезбеђена у јединицама локалне самоуправе. | |
| 5.10. | Обезбеђивање електронских информација, услуга и докумената на Порталу е-Управа на језицима националних мањина у јединицама самоуправе где су ти језици у службеној управи. | -Дирекција за електронску управу | Континуирано, Почев од I квартала 2017. године. | Буџет Републике Србије | Успостављен функционалан систем за размену електронских информација, услуга и докумената на Порталу е-Управа на језицима националних мањина у јединицама самоуправе где су ти језици у службеној управи. | |

| | | | | | | |
|-------|--|---|----------------|------------------------|---|--|
| 5.11. | Анализа нормативног оквира којим се регулише службена употреба језика и писма у судским и управним поступцима у циљу омогућавања шире употребе језика и писама националних мањина | -Министарство правде -Министарство надлежно за државну управу -Републички секретаријат за законодавство - Покрајински секретаријат | I квартал 2017 | Буџет Републике Србије | Сprovedена анализа нормативног оквира којим се регулише службена употреба језика и писма у судским и управним поступцима. Израђене препоруке којима се омогућавања шира употреба језика и писама националних мањина у судским и управним поступцима. | |
| 5.12. | Јачање превентивне улоге новчане казне кроз прецизније прописивање прекршаја за које се изриче новчана казна и делотворније кажњавање кршења одредаба Закона о службеној употреби језика и писама. | -Републички секретаријат за законодавство - Министарство надлежно за државну управу -Министарство правде -Остала министарства која врше надзор над применом закона | I квартал 2017 | Буџет Републике Србије | Број изречених новчаних казни због кршења одредаба Закона о службеној употреби језика и писама. | |

У наслову поглавља потребно је исправити реч ПИСМА, јер се ово право односи на службену употребу језика и ПИСАМА националних мањина.

У складу са већ изнетом примедбом Покрајинског омбудсмана право на лично име припадника националних мањина које је уређено у овом поглављу потребно је пренети у прво поглавље којим је уређен лични положај припадника националних мањина. Право на лично име је, наиме, лично (индивидуално) право, а не колективно (не остварује се у заједници са другима) и није у никаквој вези са службеном употребом језика и писама националних мањина.

Израз „флексибилно увођење језика и писама националних мањина у службену употребу“ није адекватан. Потребно је тачно уредити увођење језика у службену употребу осигурати примену истог. Одредба Закона о службеној употреби језика и писама којим је прописано да ће јединица локалне самоуправе обавезно својим статутом увести у равноправну службену употребу језик и писмо националне мањине уколико проценат припадника те националне мањине у укупном броју становника на њеној територији достиже 15% према резултатима последњег пописа становништва није спроведена у свим

јединицама локалне самоуправе. Када се увођење језика и писма везује за „вољу“ одборника у скупштини јединице локалне самоуправе-односно за гласање о допунама статута јединице локалне самоуправе, онда се у пракси дешава да се такве допуне не изгласају. Из тог разлога је потребно осигурати да, када су испуњени законом прописани услови, језик и писмо националне мањине се аутоматски уводи у службену употребу на територији локалне самоуправе.

Став Покрајинског омбудсмана је да Закон о службеној употреби није могуће мењати и допуњавати, већ је потребно донети нов закон, имајући у виду број одредаба које је потребно изменити и допунити.

Потребно је предвидети и обавезно превођење службеног гласила на језик и писмо националне мањине који је у службеној употреби.

Потребно је разјаснити да су организационе јединице републичких органа на територији локалних самоуправа где је, поред српског језика и писма, у службеној употреби и језик и писмо националне мањине, дужне да обезбеде вођење поступака на језику и писму националне мањине, укључујући и обезбеђивање образаца на том језику (пореска управа, катастар...)

Потребно је, у циљу стимулације судија који судски поступак воде и на језику и писму националне мањине, уредити афирмативну норму која би се примењивала у случају вредновања њиховог рада (који је изузетно сложен, јер треба да преведу целокупан судски спис).

VI ОБРАЗОВАЊЕ

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/2006); Стратегија развоја образовања у Србији 2020+ („Службени гласник РС”, број 107/12), Акциони план стратегије развоја образовања, Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење и 68/15), Закон о уџбеницима („Службени гласник РС“, број 68/15), Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, број 55/13), Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, број 55/13), Закон о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење и 68/15), Закон о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, број 18/10), Закон о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС“, број 18/10 и 55/13).; Закон о заштити права и слобода националних мањина („Сл. лист СРЈ”, бр. 11/2002, „Сл. лист СЦГ”, бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 – др. закон и 97/2013 – одлука УС), Закон о националним саветима националних мањина ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС и 55/2014).

Образовање се реализује кроз два модела наставе на језицима националних мањина: а) целокупна настава на језицима националне мањине (8 језика), б) реализација изборног предмета Матерњи језик /говор са елементима националне културе. У погледу наставног кадра, постоје разлике у квалитету у зависности од националне мањине. Стручно усавршавање није посебно издвојено за наставнике на језицима националних мањина а приметно је и недовољно знање српског језика једног дела наставног кадра. Доступност уџбеника на језицима националних мањина представља једну од основних препрека приступу образовању на језицима националних мањина. На неким језицима националних мањина постоје недостајући уџбеници или уџбеници нису довољно квалитетни, што се пре свега односи на средње школе, док квалитет превода уџбеника није у свим случајевима одговарајући. Како би се уклониле ове препреке, у јулу 2015.године усвојен је Нови Закон о уџбеницима. Нови Закон о уџбеницима требало би да обезбеди одговарајућа решења којима се омогућава доступност уџбеника на свим језицима националних мањина, за предшколско, основно и средње образовање, и уводи се неколико модалитета

уџбеника на језику националних мањина (члан 3). Коначно, указала се и потреба да се унапреди знање српског језика. С обзиром да се недовољно знање српског језика након завршеног средњег образовања уочава код ученика различитих националних мањина, планирано је увођење одговарајућих модела учења српског као нематерњег језика.

Након анализирања правног оквира долази се до закључка да проблем представља недовољна имплементација прописа. Наиме, фактички проблем је примена у пракси, као и постојање потребе да се додатно регулишу специфична питања која се у овој области јављају.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|---|---|--|--|
| <p>Унапређивање положаја и подстицање остварења права припадника мањинских заједница у сфери образовања.</p> | <p>Уведен већи број модела образовања на језицима националних модела који ће омогућити већу доступност образовања на матерњем језику;</p> <p>Све облике наставе на језицима националних мањина изводи одговарајући квалитетан наставни кадар;</p> <p>Достигнути су квалитетни услови за реализацију наставе на језицима националних мањина;</p> <p>Успостављање дугорочне сарадње са земљама чије националне мањине имају образовање у Србији и обрнуто;</p> <p>Унапређене језичке компетенције ученика који наставу похађају на неком од језика националних мањина са циљем лакшег укључивања на тржиште рада или наставка школовања.</p> <p>Обезбеђени уџбеници за извођење наставе на језицима националних мањина.</p> | <p>Број различитих модела образовања на језицима националних мањина који се примењују.</p> <p>Број ученика/одељења/школа обухваћених неким од модела образовања на језицима националних мањина.</p> <p>Процентуална заступљеност наставног кадра стручног за извођење наставе на језицима националних мањина.</p> <p>Број уџбеника на језицима националних мањина.</p> <p>Број земаља са којима је потписан билатерални споразум у области образовања.</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Периодични извештај Саветодавног комитета Министара СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина - Службени гласник - Регистар наставника и ученика (информациони системи) - Регистар уџбеника (информациони систем) - Регистар школа (информациони систем) - Потписани споразуми усвојени на влади РС - Годишњи извештаји МПНТР о међународној сарадњи - Извештај Покрајинског |

| | | | | | | |
|-------------|--|--|---------------------------|---|---|-----------------------------|
| | | | | <p>Број реализованих активности заснованих на билатералним споразумима у области образовања.</p> <p>Процент ученика на појединим нивоима знања српског језика.</p> <p>Број различитих програма који подстичу учење српског као нематерњег језика.</p> | <p>секретаријата за образовање</p> <p>- Каталог одобрених уџбеника</p> | |
| | | АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА |
| 6.1. | <p>Спровођење анализе која обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> -упоредно правну анализу о моделима образовања на језицима националних мањина у ЕУ - анализу постојећег стања у Републици Србији, и - препоруке за увођење нових модела | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за просвету - Национални просветни савет - Завод за унапређивање образовања и васпитања -Покрајински секретаријат за образовање - Педагошки завод Војводине <p>Партнер:</p> <p>Национални савети националних</p> | До III квартала 2016. | Буџет Републике Србије | <p>Анализа о моделима образовања на језицима националних мањина у ЕУ и постојећем стању у Републици Србији спроведена.</p> <p>Израђене препоруке за увођење нових модела.</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|---|---|------------------------|-------------------------------|--|--|
| | | мањина | | | | |
| 6.2. | Формирање групе у Националном просветном савету која се бави образовањем на језицима националним мањина | - Национални просветни савет | I квартал 2016. | Буџет Републике Србије | Формирана група у Националном просветном савету која се бави образовањем на језицима националним мањина | |
| 6.3. | Развијање и примена модела образовања на језицима националних мањина, кроз измену законодавног оквира. | -Министарство надлежно за просвету - Национални просветни савет, - Завод за унапређивање образовања и васпитања -Покрајински секретаријат за образовање - Педагошки завод Војводине | III – IV квартал 2016. | Буџет Републике Србије | Усвојене измене законодавног оквира. Уведени различити модели образовања на језицима националних мањина од школске 2016/2017. | |

| | | | | | | |
|------|---|--|-----------------------|------------------------|--|--|
| 6.4. | Праћење квалитета образовања на језицима националних мањина. | -Министарство надлежно за просвету - Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања -Покрајински секретаријат за образовање - Педагошки завод Војводине | Континуирано | Буџет Републике Србије | Извештаји о постигнућима ученика на завршном испиту Број развијених инструмената о језичким компетенцијама ученика Резултати анкета о задовољству наставом ученика и родитеља | |
| 6.5. | Јачање иницијалног образовања наставника којим се обезбеђују компетенције на језику националне мањине и српском језику. Обезбеђивање стручног кадра за рад на мањинским језицима у складу са Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020 и пратећим акционим планом. | -Министарство надлежно за просвету -Национални савет за високо образовање -Високо школске установе -Покрајински секретаријат за образовање | До III квартала 2017. | Буџет Републике Србије | Развијен модел за иницијално образовање наставника који обезбеђује компетенције на језику националне мањине и српском језику. Допуњени стандарди за акредитацију студијских програма. Број наставничких факултета који реализују нови модел образовања, односно број факултета који реализују сарадњу са факултетима из матичне земље националне мањине. Правила за стицање стипендија за студенте. | |

| | | | | | | |
|------|---|---|---|------------------------|--|--|
| 6.6. | Даље развијање програма стручног усавршавања наставника и сарадника који изводе наставу на језику националних мањина. | -Министарство надлежно за просвету - Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања - Завод за унапређивање образовања и васпитања -Високо школске установе - Педагошки завод Војводине | Континуирано | Буџет Републике Србије | Број програма стручног усавршавања значајних за наставнике и сарадника који изводе наставу на језику националних мањина- Процент наставника који је похађао одговарајуће програме | |
| 6.7. | Унапређење образовање наставника за српски као нематерњи кроз: - анализу о потребама и тренутном стању - упис наставника на ВШУ у складу са идентификованим потребама | -Министарство надлежно за просвету - Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања -Национални просветни савет -Високо школске установе | За анализу: до краја II квартала 2016. За упис: У складу са динамиком уписа на ВШУ | Буџет Републике Србије | Извештај о потребама и квалитету тренутног стања израђен. Усаглашен упис на ВШУ у складу са идентификованим потребама. | |
| 6.8. | Развој стандарда за српски као нематерњи и имплементација новог наставног програма Српског језика – као нематерњег језика за основну и средњу школу, водећи рачуна о иницијалном разумевању српског језика. | -Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања - Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања | III квартал 2017. | Буџет Републике Србије | Усвојени стандарди за српски као нематерњи језик. Усвојен план и програм за српски као нематерњи језик. Припремљени уџбеници за предмет. | |

| | | | | | | |
|--------------|--|---|--|-------------------------------|--|--|
| | | - Покрајински секретаријат за образовање - Педагошки завод Војводине -Национални просветни савет | | | | |
| 6.9. | Реализација програма у оквиру наставе и ваннаставне активности који подстичу учење српског као нематерњег језика. | -Министарство надлежно за просвету -Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања -Школске установе | IV квартал 2017. | Буџет Републике Србије | Развијени инструменти за процену знања српског језика. Организација наставе српског као нематерњег усаглашена са потребама сваког ученика. Број ваннаставних активности који подстичу учење српског као нематерњег језика. | |
| 6.10. | Признавање иностраних високошколских исправа кроз оснивање Epic-Naric центра за вредновање страних студијских програма. | Министарство надлежно за просвету (Epic-Naric Center) | За оснивање: IV квартал 2015. За признавање диплома: континуирано, почев од оснивања центра | Буџет Републике Србије | Започето признавање диплома кроз Еник-нарик центар усаглашен са Лисабонском конвенцијом. Број признатих диплома предметних наставника. | |
| 6.11. | Обезбеђивање свих уџбеника и наставних средстава предвиђених планом уџбеника, кроз: - пуну примену новог Закона о уџбеницима , - обезбеђивање довољног броја уџбеника на језицима/говорима | -Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања -Национални просветни савет | За одобравање уџбеника: III квартал 2016. За обезбеђивање уџбеника за основну школу: III квартал 2016 | Буџет Републике Србије | Извештај о тренутном стању квалитета и доступности уџбеника по националним мањинама. Број објављених уџбеника на језицима/говорима националних мањина по националним мањинама. | |

| | | | | | | |
|-------------|--|---|------------------|-------------------------------|---|--|
| | <p>националних мањина. - успостављање система за обезбеђивање квалитетног превода.</p> <p>Веза са АП 23 активност 3.8.1.6.</p> | <p>- Национални савет националне мањине -Завод за уџбенике</p> | IV квартал 2017. | | <p>Број објављених националних додатака у складу са усвојеним планом и програмом по националним мањинама.</p> <p>Успостављен систем за обезбеђивање квалитетног превода.</p> <p>Број доступних уџбеника у односу на број потребних уџбеника за сваку националну мањину.</p> | |
| 6.12 | <p>Измена закона о високом образовању којом се обезбеђује стручна помоћ (термиолошке вежбе и слично) у оквиру високошколске установе у учењу стручне терминологије на језицима националних мањина која ће се користити у професионалним односно привредним активностима након завршетка студија.</p> | <p>- Министарство надлежно за просвету -Народна скупштина</p> | I квартал 2017. | Буџет Републике Србије | Усвојене измене закона о високом образовању. | |
| 6.13 | <p>Оптимизација мреже школа и одељења у којима се реализује настава на језицима националних мањина у складу са Стратегијом развоја образовања до 2020 и пратећим акционим планом и специфичностима сваке</p> | <p>- Министарство надлежно за просвету - Покрајински секретаријат за образовање - Јединице локалне</p> | IV квартал 2018. | Буџет Републике Србије | <p>Извештај о цени образовања сваког модела израђен.</p> <p>Анализа потреба спроведена.</p> <p>Припремљен план оптимизације мреже школа</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|---|---|------------------|--|--|--|
| | <p>локалне средине на начин да се:</p> <p>-Утврде критеријуми за мрежу предшколских установа, основних и средњих школа, који обезбеђују припадницима националних мањина да остваре право на образовањем на матерњем језику.</p> <p>-Одреде посебни критеријуми за отварање одељења на језицима националних мањина у складу са принципом обезбеђивања афирмативних мера.</p> | самоуправе | | | и одељења. | |
| 6.14 | Јачање капацитета стручних и инспекцијских служби | <p>- Министарство надлежно за просвету</p> <p>- Јединице локалне самоуправе</p> | IV квартал 2017. | <p>Буџет Републике Србије</p> <p>Буџет јединица локалне самоуправе</p> | <p>Број просветних саветника за наставу на језицима/говору националних мањина по свакој националној мањини.</p> <p>Број инспектора који контролишу рад на језицима националних мањина.</p> | |

| | | | | | | |
|--------------|---|---|------------------|-------------------------------|---|--|
| 6.15. | <p>Јачање васпитне улоге школе кроз развијање толеранције и спречавање сегрегације кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развој програма ваннаставних активности који подстичу толеранцију, - развој програма у циљу подстицања мултикултуралности | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања - Национални просветни савет - Национални савет националне мањине | IV квартал 2018. | Буџет Републике Србије | <p>Програми ваннаставних активности који подстичу толеранцију развијени и примењују се.</p> <p>Усвојен подзаконски акт којим се обезбеђује забрана сегрегације.</p> <p>Сprovedена анализа и измењени програми у циљу подстицања мултикултуралности.</p> | |
| 6.16. | Потписивање споразума са земљама чије националне мањине имају образовање у Србији. | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за просвету - Министарство спољних послова | II квартал 2016. | Буџет Републике Србије | <p>Број припремљених споразума.</p> <p>Број потписаних споразума</p> | |
| 6.17 | Успостављање сарадње у области иницијалног образовања наставника | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за просвету - Високо школске установе | II квартал 2018. | Буџет Републике Србије | <p>Број споразума кроз које је обезбеђено иницијално образовање наставника</p> <p>Број студената који се школују у складу са споразумима.</p> | |
| 6.18 | <p>Успостављање сарадње у области стручног усавршавања наставника у циљу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обезбеђивања усавршавања просветних радника у струци и познавању мањинског језика, разменом и боравком | <ul style="list-style-type: none"> - Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања - Покрајински секретаријат за | II квартал 2017. | Буџет Републике Србије | <p>Број понуђених споразума у циљу омогућавања стручног усавршавања наставника.</p> <p>Број потписаних споразума кроз које је омогућено стручно усавршавање наставника.</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|---|--|-----------------------------------|-------------------------------|--|--|
| | у земљи матици, у складу са закљученим споразумима. Закључивања споразума о признавању акредитованих стручних усавршавања из матичних држава националних мањина. | образовање | | | Број реализованих програма. | |
| 6.19 | Успостављање сарадње у области обезбеђивања квалитетних уџбеника и наставних средстава | - Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања -Завод за Уџбенике | II квартал 2017. | Буџет Републике Србије | Број споразума кроз које је обезбеђено укључивање друге земље у области превода и анализе квалитета уџбеника и наставних средстава. | |
| 6.20 | Унапређење статуса изборног предмета матерњи језик/говор са елементима националне културе у основним и средњим школама кроз измене релевантног нормативног оквира. | - Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања - Педагошки завод Војводине - Национални просветни савет | I квартал 2017 | Буџет Републике Србије | | |
| 6.21 | Кампања информисања деце и родитеља о популаризацији различитих модела образовања ученика припадника националних мањина: - организовањем групних и индивидуалних састанака са родитељима -штампањем и | -Министарство просвете -Покрајински секретаријат за образовање -Национални савети националних | Крај другог квартала 2016. године | Буџет Републике Србије | Бој одржаних групних и индивидуалних састанака Број штампаних и дистрибуираних публикација и плаката итд. Број школа и вртића и број постављених плаката и информативних летак о | |

| | | | | | | |
|------|--|--|-------------------|-------------------------------|---|--|
| | дистрибуцијом публикација (нпр. брошура, плаката...) -укључивањем штампаних, електронских медија, радио и ТВ станица -Постављање информативних плаката у школама и вртићима те дистрибуција информативних летака. | мањина -Основне и средње школе -Медији | | | информисању родитеља о образовању на матерњем језику. Број минута у електронским медијима, нарочито на јавним медијским сервисима. | |
| 6.22 | Увођење изборног предмета језик друштвене средине (језик/говор националне мањине) у основним и средњим школама кроз измене релевантног нормативног оквира. | - Министарство надлежно за просвету - Завод за унапређивање образовања и васпитања - Педагошки завод Војводине - Национални просветни савет | III квартал 2018. | Буџет Републике Србије | Измењен нормативни оквир. Изборни предмет језик друштвене средине (језик/говор националне мањине) уведен у основним и средњим школама. | |

Потребно је допунити Закон о високом образовању на начин како би се осигурало право кандидата да пријемни испит или испит за проверу склоности и способности полажу на језику на којем су стекли средње образовање.
Обезбедити изучавање срског језика као нематерњег на адекватан начин за све припаднике националних мањина у циљу што боље интеграције у друштво.

VII ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЦИПАЦИЈА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), Закон о избору народних посланика ("Сл. гласник РС", бр. 35/2000, 57/2003 - одлука УСРС, 72/2003 - др. закон, 75/2003 - испр. др. закона, 18/2004, 101/2005 - др. закон, 85/2005 - др. закон, 28/2011 - одлука УС и 36/2011 и 104/2009 - др. закон), Закон о локалним изборима ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 34/2010 - одлука УС и 54/2011), Покрајинска скупштинска одлука о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине ("Сл. лист АП Војводине", бр. 23/2014).

Законодавство Републике Србије садржи одредбе којима се промовише заступљеност националних мањина у изабраним телима на националном, покрајинском и локалном нивоу. На основу Закона о политичким странкама из 2009. године неопходан број оснивача за успостављање странке националне мањине је 1.000, док је тај број за друге политичке партије 10.000. Закон о избору народних посланика међутим предвиђа да је за учествовање на изборима странке националне мањине потребан број од 10000 оверених потписа, исто као и за друге политичке странке, као и 3000 оверених потписа за странке националних мањина, у односу на 6000 за остале странке према покрајинској одлуци о изборима. Закон о локалним изборима измењен је и допуњен 2011. године како би се у јединицама локалне самоуправе где је становништво етнички мешовито водило рачуна о заступљености политичких странака националних мањина у локалној скупштини када се бирају чланови локалних изборних одбора (бирачких одбора).

Истовремено, неопходно је размотрити постојеће одредбе које се тичу избора представника како би се избегле злоупотребе флексибилнијих одредаба о странкама националних мањина, и обезбедило ефикасније учешће малобројних националних мањина у изборним телима на свим нивоима. Како је Народна Скупштина образовала Акциони тим за промену политичког система, неопходно је спровести анализу најбољих пракси у ЕУ у погледу демократске партиципације националних мањина у изборним телима и доставити релевантне предлоге за измену Устава у овој области на разматрање.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ | |
|---|---|--|---|---|--|--|
| Развијање ефикасних механизма демократске партиципације националних мањина. | | <p>Остварено ефикасно учешће националних мањина у изборном процесу.</p> <p>Остварена одговарајућа заступљеност националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу.</p> | | Идентификовани модели демократске партиципације националних мањина у изборном процесу и адекватне заступљености националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу упућени радној групи за измену Устава. | <p>Нови Устав Републике Србије</p> <p>Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина</p> | |
| АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ | |
| 7.1. | Спровођење упоредно правне анализе пракси држава чланица ЕУ у региону у циљу идентификације најбољих пракси и одговарајућег модела учешћа националних мањина у изборном процесу и адекватне заступљености | - Међуресорна група именована од стране Министарства надлежнога за послове правосуђа и Министарства надлежног за | -IV квартал 2015. године : за формирање Међуресорна група - За израду анализе: II | Буџет Републике Србије | -Спроведена упоредно правна анализа пракси држава чланица ЕУ у региону у циљу идентификације најбољих пракси и одговарајућег модела учешћа националних мањина у изборном процесу и | |

| | | | | | | |
|-------------|--|--|--------------------------|-------------------------------|---|--|
| | националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу. | послове државне управе -Координација националних савета националних мањина | квартал 2016. године | | адекватне заступљености националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу. | |
| 7.2. | На основу анализе и упоредно правне праксе идентификовати потенцијалне моделе демократске партиципације националних мањина, укључујући и бројчано мање националне мањине у изборном процесу којима се гарантује адекватна заступљеност националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу. | -Координација националних савета националних мањина - Међуресорна група именована од стране Министарства надлежнога за послове правосуђа и Министарства надлежног за послове државне управе | II квартал 2016. године | Буџет Републике Србије | Идентификовани модели демократске партиципације националних мањина укључујући и бројчано мање националне мањине у изборном процесу којима се гарантује адекватна заступљеност националних мањина у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу упућени радној групи за измену Устава. | |
| 7.3. | Предузимање мера у циљу измене нормативног оквира у складу са идентификованим моделом. | -Министарство надлежно за послове државне управе | IV квартал 2016. године. | Буџет Републике Србије | Измењен нормативни оквир у складу са идентификованим моделом. | |

| | | | | | | |
|------|--|---|-------|------------------------|--|--|
| 7.4. | Применом новог нормативног оквира остварена одговарајућа заступљеност националних мањина, укључујући и бројчано мање националне мањине, у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу. | -Министарство надлежно за послове државне управе - Народна скупштина | 2018. | Буџет Републике Србије | Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина којим се констатује да је остварена одговарајућа заступљеност националних мањина, укључујући и бројчано мање националне мањине, у представничким телима на републичком, покрајинском и локалном нивоу. | |
|------|--|---|-------|------------------------|--|--|

VIII ОДГОВАРАЈУЋА ЗАСТУПЉЕНОСТ ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ И ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/2006), Закон о државним службеницима (“Сл. гласник РС”, бр. 79/2005, 81/2005 - испр., 83/2005 - испр., 64/2007, 67/2007 - испр., 116/2008, 104/2009 и 99/2014), Закон о уређењу судова, (“Сл. гласник РС”, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 - др. закон, 78/2011 - др. закон,, 101/2011 и 101/2013));Закон о судијама (“Сл. гласник РС”, бр. 116/2008, 58/2009 - одлука УС, 104/2009, 101/2010, 8/2012 - одлука УС, 121/2012, 124/2012 - одлука УС, 101/2013, 111/2014 - одлука УС, 117/2014, 40/2015 и 63/2015 - одлука УС); Закон о јавном тужилаштву (“Сл. гласник РС”, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 78/2011 - др. закон, 101/2011, 38/2012 - одлука УС, 121/2012, 101/2013, 111/2014 - одлука УС и 117/2014); Закон о јавном бележничтву („Сл. гласник РС”, бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закон,, 93/2014 - др. закон,, 121/2014 и 6/2015), Закон о извршењу и обезбеђењу (“Сл. гласник РС”, бр. 31/2011, 99/2011 - др. закон, 109/2013 - одлука УС, 55/2014 и 139/2014); Закон о забрани дискриминације (“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009); Закон о регистру запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава (“Сл. гласник РС”, бр. 68/15) Закон о полицији (“Сл. гласник РС”, бр. 101/2005, 63/2009 - одлука УС, 92/2011 и 64/2015)..

Право на одговарајућу заступљеност припадника националних мањина у јавном сектору и јавним предузећима заснива се на члану 77. Устава Републике Србије, према коме је гарантовано право националних мањина да се при запошљавању у државним органима, јавним службама, органима аутономне покрајине и јединицама локалне самоуправе води рачуна о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина. Члан 21. став 4. Устава прописује да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Закон о забрани дискриминације у члану 14. такође прописује да се не сматрају дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

Имајући у виду да не постоје релевантни подаци о заступљености националних мањина у јавном сектору и јавним предузећима, неопходно је успоставити систем прикупљања података о нивоу заступљености националних мањина, поштујући принцип добровољности и прописа о заштити података о личности. Усвајањем Закона о регистру запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава, створени су услови да се прикупе подаци о нивоу заступљености националних мањина у јавном сектору и јавним предузећима. Прикупљањем релевантних података о заступљености националних мањина стварају се предуслови за предузимање потребних мера за остваривање одговарајуће заступљености националних мањина.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ | |
|---|---|--|--------------------------------|---|--|------------------------------|
| <p>Предузети мере за прикупљање свеобухватних информација о заступљености националних мањина у јавном сектору и јавним предузећима на свим нивоима, у потпуности поштујући међународне стандарде у области заштите личних података и спровести одлучне мере у циљу постизања одговарајуће заступљености националних мањина у у јавном сектору и јавним предузећима</p> | | <p>Предузете мере за прикупљање свеобухватних информација о заступљености националних мањина у јавној управи на свим нивоима, у потпуности поштујући међународне стандарде у области заштите личних података.</p> <p>Остварена одговарајућа/сразмерна заступљеност националних мањина у јавној управи на свим нивоима.</p> | | <p>Постепено повећање заступљености националних мањина у јавној управи на свим нивоима, до постизања одговарајуће/сразмерне структуре запослених.</p> | <p>-Извештај Министарства државне управе и локалне самоуправе на основу Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава</p> <p>-Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина;</p> | |
| АКТИВНОСТИ | | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 8.1. | <p>Измена и допуна Закона о заштити права и слобода националних мањина у циљу стварања основа за прописивање афирмативних мера националних мањина, кроз увођење одредаба у посебним законима којима се уређује радно-правни статус запослених у јавном сектору,</p> | <p>-Министарство државне управе и локалне самоуправе;</p> <p>-Народна скупштина</p> | <p>II квартал 2016. године</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Усвојене измене Закона о заштити права и слобода националних мањина којим је створен основ за прописивање афирмативних мера националних мањина, кроз увођење одредаба у посебним законима којима</p> | |

| | | | | | | |
|------------|--|--|-------------------------------|--------------------------------------|--|--|
| | које ће омогућити давање предности националним мањинама при запошљавању/отпуштању при истим условима, а до постизања одговарајуће структуре запослених у јавном сектору на свим нивоима територијалне организације. | | | | се уређује радно-правни статус запослених у јавном сектору, које ће омогућити давање предности националним мањинама при запошљавању/отпуштању при истим условима, а до постизања одговарајуће структуре запослених у јавном сектору на свим нивоима територијалне организације | |
| 8.2 | <p>Анализа стања у циљу утврђивања критеријума и мерила за прописивање одговарајуће заступљености националних мањина у појединим деловима јавног сектора кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализу упоредно-правне праксе у земљама ЕУ у региону - анализу позитивних прописа којима се уређује радно-правни статус запослених у јавном сектору - анализу потребних услова за обављање послова у појединим деловима јавног сектора, у складу с функцијама које јавни сектор обавља, а који су од утицаја на остваривање права припадника националних | <p>Министарство државне управе и локалне самоуправе, у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарством унутрашњих послова, Министарством одбране, Министарством финансија и министарствима надлежним за поједине јавне службе, Министарство правде(у</p> | <p>I квартал 2017. године</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Анализа стања у циљу утврђивања критеријума и мерила за прописивање одговарајуће заступљености националних мањина у појединим деловима јавног сектора спроведена</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|---|--|------------------------|-------------------------------|--|--|
| | мањина на комуникацију на језику који је у службеној употреби | вези јавних бележника и извршитеља) | | | | |
| 8.3. | Усаглашавање закона и других прописа којима се уређује радно-правни статус у складу са изменама и допунама Закона о заштити права и слобода националних мањина и резултатима анализе стања, којом су утврђени критеријуми и мерила за прописивање одговарајуће заступљености националних мањина у појединим деловима јавног сектора | Министарство државне управе и локалне самоуправе, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство унутрашњих послова, Министарство одбране, Министарство финансија и министарства надлежна за поједине јавне службе | I квартал 2018. године | Буџет Републике Србије | Прописи којима се уређује радно-правни статус у складу са изменама и допунама Закона о заштити права и слобода националних мањина и резултатима анализе стања, којом су утврђени критеријуми и мерила за прописивање одговарајуће заступљености националних мањина у појединим деловима јавног сектора усаглашени. | |

| | | | | | | |
|------|--|---|--|-------------------------------|--|--|
| 8.4. | <p>Усвајање и примена Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, којим се:</p> <p>-начело једнаке доступности радних места и прописује да се код запошљавања мора водити рачуна о томе да, поред осталих критеријума, национални састав одражава, у највећој могућој мери, структуру становништва;</p> <p>-предвиђа вођење кадровске евиденције код послодавца, у оквиру које се наводе и подаци о образовању на језицима националних мањина</p> | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе</p> <p>-Народна скупштина РС</p> | IV квартал 2015. године | Буџет Републике Србије | Усвојен Закон о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе и ефикасно се примењује. | |
| 8.5. | <p>Усвајање и примена Уредбе којом се између осталог уређује познавање језика и писама националних мањина, као посебан услов за обављање послова на појединим радним местима а у циљу потпуног остваривања права припадника националних мањина на комуникацију на језику националне мањине који је у службеној употреби у јединици локалне самоуправе</p> | -Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | 45 дана од дана ступања на снагу Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе | Буџет Републике Србије | Уредба којом се између осталог уређује познавање језика и писама националних мањина, као посебан услов за обављање послова на појединим радним местима а у циљу остваривања права припадника националних мањина на комуникацију на језику националне мањине који је у службеној употреби у ЈЛС | |
| 8.6 | Анализа стања у јавним тужилаштвима и судовима у подручјима у којима живе | - Државно веће тужилаца | IV квартал 2015. | Буџет Републике Србије | Анализа стања у јавним тужилаштвима и судовима у подручјима у којима | |

| | | | | | | |
|------|--|------------------------|-----------------------------------|---|---|--|
| | <p>припадници националних мањина у погледу:</p> <p>-заступљености припадника националних мањина као носилаца судијске и јавнотужилачке функције;</p> <p>-заступљености припадника националних мањина као судског и тужилачког особља (судски и тужилачки помоћници и намештеници);</p> <p>-познавања језика националних мањина.</p> <p>Веза са АП ПГ23 мера</p> | - Високи савет судства | | | живе националне мањине спроведена и заступљеност припадника националних мањина утврђена. | |
| 8.7. | <p>Израда и усвајање Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за предлагање и избор кандидата за носиоца јавно тужилачке функције укључујући одредбе о примени чл. 82 Закона о јавном тужилаштву, који наводи да се при предлагању и избору јавних тужилаца и заменика јавног тужиоца води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језицима националних мањина који је у службеној</p> | -Државно веће тужилаца | IV квартал 2015 – I квартал 2016. | (-Буџет Републике Србије - IPA 2013-Јачање капацитета ВСС и ДВТ, <i>Twinning</i> уговор -2.000.000€) | Правилник о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за предлагање и избор кандидата за носиоца јавно тужилачке функције укључујући одредбе о примени чл. 82 Закона о јавном тужилаштву, који наводи да се при предлагању и избору јавних тужилаца и заменика јавног тужиоца води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне | |

| | | | | | | |
|------|---|------------------------------|--|---|--|--|
| | <p>употреби у суду.</p> <p>Веза са АП ПГ23 мера</p> | | | | <p>терминологије на језику мањине који је у службеној употреби у суду усвојен и спроводи се.</p> | |
| 8.8. | <p>Израда и усвајање Правилник о критеријумима и мерилима, за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судија и председника судова укључујући одредбе о примени чл. 46. Закона о судијама, који наводи да се при предлагању и избору судија води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језицима националних мањина који је у службеној употреби у суду.</p> <p>Веза са АП ПГ23 мера</p> | <p>-Високи савет судства</p> | <p>IV квартал 2015 – I квартал 2016.</p> | <p>(-Буџет Републике Србије-</p> <p>- IPA 2013-Јачање капацитета ВСС и ДВТ, <i>Twinning</i> уговор -2.000.000€)</p> | <p>Правилник о критеријумима и мерилима, за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судија и председника судова укључујући одредбе о примени чл. 46 Закона о судијама, који наводи да се при предлагању и избору судије води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику мањине који је у службеној употреби у суду усвојен и спроводи се.</p> | |

| | | | | | | |
|-------|---|--|--------------------------------|---|---|--|
| 8.9. | <p>Успостављање заједничке радне групе са Високим саветом судства за процену приступа националних мањина правосудном систему.</p> <p>Веза са АП ПГ23 мера</p> | <p>-Државно веће тужилаца</p> <p>-Високи савет судства</p> | <p>II квартал 2016. године</p> | <p>(<i>IPA 2013</i>-Јачање капацитета ВСС и ДВТ, <i>Twinning</i> уговор -2.000.000 €)</p> | <p>Заједничка радна групе са Високим саветом судства за процену приступа националних мањина правосудном систему основана.</p> | |
| 8.10. | <p>Одржавање заједничке радионице о приступу националних мањина правној помоћи за Државно веће тужилаца, Високи савет судства, организације цивилног друштва и представнике националних мањина.</p> <p>Веза са АП ПГ23 мера</p> | <p>-Државно веће тужилаца</p> <p>-Високи савет судства</p> <p>-Организације цивилног друштва</p> <p>-Представници националних мањина</p> <p>-јединице локалне самоуправе</p> <p>-правни факултети-правне клинике</p> | <p>II квартал 2016. године</p> | <p>(<i>IPA 2013</i>-Јачање капацитета ВСС и ДВТ, <i>Twinning</i> уговор -2.000.000 €)</p> | <p>Заједничка радионица о приступу националних мањина правној помоћи за Државно веће тужилаца, Високи савет судства, организације цивилног друштва и представнике националних мањина одржана.</p> <p>Број учесника радионице.</p> | |
| 8.11. | <p>Одржавање округлог стола за усвајање коначних препорука за компоненту 3, циља 1 ИПА 2013 пројекта „Јачање капацитета ВСС и ДВТ“, која се односи на побољшање односа са организацијама цивилног</p> | <p>-Државно веће тужилаца</p> <p>-Високи савет судства</p> <p>-Организације цивилног</p> | <p>III квартал 2016.</p> | <p>(<i>IPA 2013</i>-Јачање капацитета ВСС и ДВТ, <i>Twinning</i> уговор -2.000.000 €)</p> | <p>Округли сто за усвајање коначних препорука за компоненту 3, циља 1 ИПА 2013 пројекта „Јачање капацитета ВСС и ДВТ“, која се односи на побољшање односа са организацијама цивилног</p> | |

| | | | | | | |
|--------------|---|---|---|-------------------------------|--|--|
| | друштва и активности везане и за приступ националних мањина правосудном систему. Веза са АП ПГ23 мера | друштва -Представници националних мањина | | | друштва и активности везане и за приступ националних мањина правосудном систему одржан. | |
| 8.12. | Спровођење обуке судија о међународним документима и стандардима у области заштите од дискриминације националних мањина и пракси ЕСЈП. Веза са АП ПГ23 мера | -Правосудна академија | Континуирано | Буџет Републике Србије | Број обука судија о међународним документима и стандардима у области заштите од дискриминације националних мањина и пракси ЕСЈП се спроводе. | |
| 8.13. | Спровођење промотивних кампања међу националним мањинама ради јачања поверења у полицију и подстицања за пријављивање припадника националних мањина на конкурсе за основну полицијску обуку. | -Министарство унутрашњих послова | Континуирано, према динамици објављивања конкурса | Буџет Републике Србије | Број спроведених кампања Број одржаних састанака, трибина, округлих столова и других заједничких активности | |
| 8.14. | Промовисање професије полицајац, МУП-а и Центра за основну полицијску обуку; информисање о обуци, активностима Центра, условима за пријем и објављеним конкурсима путем интернет странице и друштвених мрежа. | -Министарство унутрашњих послова - | Континуирано | Буџет Републике Србије | Посећеност интернет странице Извештај о оствареним комуникацијама е-поштом Број прегледа странице на Фејсбуку. | |

| | | | | | | |
|-------|--|---------------------------------------|---|--|--|--|
| 8.15. | Организовање промотивних трибина за основну полицијску обуку у срединама у којима су у већем броју заступљени припадници националних мањина. | -Министарство унутрашњих послова | Континуирано, два месеца пре расписивања конкурса за одређену ПУ. | Буџет Републике Србије Донације | Број учесника Број кандидата на пријемном испиту који су били и на трибини. Тренутно стање: 287 учесника, од којих 34 припадника националних мањина. Циљ: 10% свих учесника су припадници националних мањина до 2017. | |
| 8.16. | Промотивне радионице за основну полицијску обуку у циљу боље припреме потенцијалних кандидата за пријемни испит (психо-тест, тест опште информисаности и српски језик) | -Министарство унутрашњих послова | Континуирано, пола године пре расписивања конкурса за одређену ПУ | Буџет Републике Србије Донације | Број учесника Број кандидата на пријемном испиту који су били и на радионици Тренутно стање: 287 учесника, од којих 34 припадника националних мањина. Циљ: 10% свих учесника су припадници националних мањина до 2017. | |
| 8.17. | Наставак активности које су спровођене у оквиру пројекта Подршка већем укључивању националних мањина у полицијску службу Републике Србије | -Министарство унутрашњих послова - | Континуирано | Донације | Број активности спроведених у циљу већег укључивања националних мањина у полицијску службу Републике Србије; Испуњеност пројектних индикатора; Број штампаног дистрибуираног материјала. | |

| | | | | | | |
|-------|---|--|--|--|---|--|
| 8.18. | Часови српског језика за полазнике основне полицијске обуке из редова националних мањина како би им се омогућило да лакше прате обуку. | -Министарство унутрашњих послова | Континуирано, у складу са идентификовани м потребама | Буџет Републике Србије Донације | Број часова. Број учесника. | |
| 8.19. | Часови/курсеви језика националних мањина као језика средине са акцентом на службеној комуникацији из средина у којима су у већем броју заступљене националне мањине | -Министарство унутрашњих послова | Континуирано, у складу са идентификовани м потребама | Буџет Републике Србије Донације | Број часова. Број учесника. | |
| 8.20. | Пуна примена Закона о централном регистру запослених у јавном сектору и јавним предузећима, кроз испуњавање обавезе да се у регистру води језик на коме је запослени стекао основно и средње образовање, односно национална припадност у складу са Уставом РС и прописима којима се уређује заштита података о личности, чиме се обезбеђују веродостојни подаци о заступљености националних мањина. | - Министарство државне управе и локалне самоуправе | IV квартал 2017. године | Буџет Републике Србије | Утврђени веродостојни подаци о заступљености националних мањина у централном регистру запослених у јавном сектору и јавним предузећима. | |

| | | | | | | |
|-------|--|-------------------------|--|------------------------|---|--|
| 8.21. | Израда четворогодишњег плана запошљавања припадника националних мањина, на основу прикупљених свеобухватних информација о заступљености националних мањина, у складу са усвојеним афирмативним мерама, до постизања одговарајуће/сразмерне структуре запослених у јавном сектору и јавним предузећима, у складу са подацима из централног регистра запослених у јавном сектору и јавним предузећима. | -Влада Републике Србије | 2 квартала након успостављања регистра | Буџет Републике Србије | План запошљавања којим се постиже одговарајућа/сразмерна структура запослених припадника националних мањина израђен и континуирано се спроводи. Одговарајућа/сразмерна структура запослених припадника националних мањина се постепено остварује у складу са планом. | |
|-------|--|-------------------------|--|------------------------|---|--|

Уставна одредба, према којој ће се, при запошљавању „водити рачуна“ о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина одговара оквирном карактеру тих одредби које је требало додатно разрадити у законима. Међутим, сличну (или идентичну) одредбу садржи већина закона, без разрађеног механизма за спровођење ове уставне гаранције. Водити рачуна о одговарајућој заступљености припадника националних мањина, без тачно прописаних мера и без заштитног механизма није довољна гаранција за то да ће се ова одредба спроводити у пракси.

Одређени закони (нпр: Закон о судијама) уводе додатни критеријум о којем је потребно водити рачуна - знање језика који је у службеној употреби: “При избору и предлагању за избор судија води се рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику националне мањине, који је у службеној употреби у суду.” Поставља се питање како и у ком поступку се може „водити рачуна“ и да ли се и на који начин проверава одговарајуће познавање стручне правне терминологије на језику националне мањине. По мишљењу Покрајинског омбудсмана недостатак разраде ове уставне гаранције јесте један од разлога немогућности примене односно недовољне примене овог правила.

Становиште овог органа је да је у датом правном оквиру незамисливо уводити мере афирмативне акције у запошљавању које се односе на повећање броја припадника националних мањина у органима управе искључиво на основу националне припадности . Овакве мере су могуће само у комбинацији са корективним критеријумом - познавањем језика националне мањине који је у службеној употреби. Посебно је битно истаћи да је изјашњавање о националној припадности лично,

слободно и увек променљиво право сваког појединца. Једна од последица напред наведеног јесте могућност злоупотреба овог права ради остваривања права на меру афирмативне акције. И из тог разлога предлагемо увођење корективног критеријума - познавања језика националне мањине. То би значило да предност код заснивања радног односа, уз испуњавање свих услова радног места, треба да ужива кандидат који поред тога што је припадник националне мањине влада језиком националне мањине који је у службеној употреби у том органу. Ова мера афирмативне акције би трајала док се не постигне одговарајућа заступљеност припадника националних мањина у органима јавне власти. За примену ове мере је потребно омогућити изјашњавање о националној припадности, а контрола успешности примене (праћење стања о броју и структури запослених припадника националних мањина) подразумева вођење регистра (кадровске евиденције) о националној припадности запослених. Подразумева се да ће се сваком лицу омогућити да оствари своје Уставно право да се изјасни или не изјасни о својој националној припадности и да ће се створити одговарајући правни основ за вођење кадровске евиденције на начин којим се обезбеђује заштита података о личности.

Поред напред наведеног, за успешно спровођење посебних мера, потребно је да се правилницима о унутрашњој организацији и систематизацији радних места познавање језика националних мањина који су у службеној употреби пропише као посебан услов за радна места у оквиру којих се комуникација са грађанима обавља као редован посао.

Неопходно је уредити и потребан ниво знања језика националне мањине за одређено радно место, доказе којим се то знање потврђује односно поступак и начин провере знања језика. Сматрамо да је прописивање знања језика националних мањина који су у службеној употреби изузетно подобан механизам којим се истовремено унапређује сразмерна заступљеност припадника националних мањина и обезбеђује право припадника националних мањина на службену употребу матерњег језика.

IX НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир:

Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), Закон о националним саветима националних мањина ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - УС и 55/2014), Закон о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр. 11/2002, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - УС).

. Закон о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 20/14 УС I 55/14) уређује три основне групе питања, неопходних за остваривање права на мањинску самоуправу које је гарантовано Уставом Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/06) и Законом о заштити права и слобода националних мањина („Службени лист СРЈ”, бр. 11/02, „Службени лист СЦГ”, бр. 1/03 и „Службени гласник РС”, бр. 72/09-др.закон) То су: овлашћења националних савета националних мањина, поступак избора чланова националног савета и начин финансирања делатности националног савета. Реализација овлашћења савета, као облика мањинске самоуправе, а које се огледају у одлучивању и учешћу у одлучивању у појединим областима:

образовању, култури, информисању и службеној употреби језика и писма, уређује се посебним законима. ., Одлуком Уставног суда из 2014. године, је утврђено је да поједине одредбе Закона о националним саветима националних мањина нису у сагласности са Уставом, а у примени закона постоји низ потешкоћа због неусклађености са другим прописима . С тога, како би се отклониле све препреке за ефикасну примену овог закона, неопходно је усвајање новог закона, или измена постојећег Закона о националним саветима националних мањина који ће бити усклађен са другим прописима у правном систему.

Законом о заштити права и слобода националних мањина основан је Фонд за националне мањине за подстицање друштвеног, економског, културног и општег развоја националних мањина. Закон о националним саветима националних мањина предвиђа да национални савети националних мањина могу бити корисници средстава из овог Фонда. С обзиром да подзаконски акт неопходан за рад Фонда за националне мањине никада није усвојен, неопходно је израда овог подзаконског акта у циљу пуне операционализације Фонда.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|---|--------------------|--|---------------------|---|---|
| Унапређивање положаја и рада националних савета националних мањина. | | Положај националних савета националних мањина дефинисан кроз усклађен законодавни оквир који омогућава неометано функционисање националних савета националних мањина у циљу делотворног остваривања мањинске самоуправе. | | Успостављен одговарајући усклађен законодавни оквир који омогућава неометано функционисање националних савета националних мањина. | -Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина; - Службени гласник; |
| | | Обезбеђена су средства за остваривање овлашћења националних савета националних мањина. | | Операционализован Буџетски фонд за националне мањине. Повећан број савета за међунационалне односе у национално мешовитим општинама. | - Извештај о расподели средстава из Буџетског фонда за националне мањине; - Извештај Заштитника грађана Републике Србије; -Годишњи извештај Покрајинског заштитника грађана – Омбудсмана. |
| АКТИВНОСТИ | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |

| | | | | | | |
|------|---|--|------------------------------------|-------------------------------|--|--|
| 9.1. | Анализа нормативног оквира којим се уређују права националних мањина у Републици Србији са посебним освртом на финансијске аспекте ових прописа на сва три нивоа власти (републички, покрајински и локални) | -Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | IV квартал 2015. – I квартал 2016. | Буџет Републике Србије | Израђена анализа нормативног оквира којим се уређују права националних мањина у Републици Србији са посебним освртом на финансијске аспекте ових прописа на сва три нивоа власти | |
| 9.2. | <p>Одржавање округлог стола са представницима свих националних савета националних мањина, заинтересованом стручном јавношћу, као и невладиним организацијама, на коме ће се размотрити:</p> <p>- спорна питања у примени Закона о националним саветима националних мањина</p> <p>- дате препоруке.</p> <p>Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.29.</p> | -Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | IV квартал 2015. године. | Буџет Републике Србије | Одржан округли сто уз учешће представника свих националних савета националних мањина, стручне јавности и невладиних организација, на коме је представљена анализа. | |
| 9.3. | Основање мултиресорне радне групе у циљу израде новог Закона о националним саветима националних мањина, у складу са резултатима анализе, и уз активно учешће националних савета националних мањина. | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе</p> <p>-Национални савети националних</p> | IV квартал 2015. године | Буџет Републике Србије | Основана мултиресорна радна група у циљу израде новог Закона о националним саветима националних мањина. | |

| | | | | | | |
|-------------|--|--|------------------------|-------------------------------|--|--|
| | Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.30. | мањина | | | | |
| 9.4. | <p>У складу са анализама и закључцима радне групе и узимајући у обзир одлуку Уставног суда јануара 2014, усвајање новог Закона о националним саветима националних мањина или усвајање измена и допуна постојећег закона, како би се осигурало да НСНМ у потпуности доприносе стварању интегрисаног друштва, са посебним освртом на:</p> <p>-улогу и правни положај националних савета националних мањина и њихових чланова као институције које су задужене за побољшање интеграције у друштво у целини;</p> <p>- јасно дефинисање овлашћења и јачање институционалног положаја НСНМ;</p> <p>- смањење прекомерне политизације националних</p> | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе - Мултиресорна радна група састављена од представника релевантних министарстава у чијој су надлежности области у којима припадници националних мањина остварују право на самоуправу: култура, образовање, обавештавање и службена употреба језика и писма,</p> <p>-Народна скупштина Републике Србије</p> | I квартал 2017. године | Буџет Републике Србије | <p>Нови Закон о националним саветима националних мањина усвојен, или постојећи измењен у складу са анализом, препорукама радне групе, и пресудом Уставног суда из јануара 2014. године.</p> <p>Имплементација новог или измењеног и допуњеног Закона о националним саветима националних мањина обезбеђује:</p> <p>- да НСНМ обављају у целости улогу институција задужених за бољу интеграцију друштва у целини;</p> <p>- јасно дефинисање овлашћењима НСНМ;</p> <p>- Смањење прекомерне политизације националних савета националних мањина, у складу са правилима која регулишу сукоб интереса;</p> | |

| | | | | | | |
|-------------|--|---|---------------------------------|--------------------------------------|---|--|
| | <p>савета националних мањина, укључујући и разматрањем увођења правила о подели власти у управљању НСНМ или неспојивости функција, као што су између чланства у Савету за националне мањине и високих политичких функција;</p> <p>- мере подршке за повећање сарадње између државних органа и свих националних савета националних мањина и међу националним саветима националних мањина.</p> <p>- иницирање измена и допуна посебних закона који се односе на положај националних савета националних мањина у складу са заузетим ставовима и уоченим потребама.</p> <p>Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.31.</p> | | | | <p>-Мере подршке сарадњи између државних органа и свих националних савета националних мањина и међу националним саветима националних мањина.</p> | |
| 9.5. | <p>Доношење Уредбе којом се уређује поступак расподеле средстава из буџета РС за финансирање рада националних савета националних мањина.</p> | <p>-Министарство надлежно за послове државне управе и локалне</p> | <p>III квартал 2017. године</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Усвојена Уредба којом се уређује поступак расподеле средстава из буџета РС за финансирање рада националних савета националних мањина усвојена.</p> | |

| | | | | | | |
|------|---|--|--|---|--|--|
| 9.6. | Доношење Уредбе којим ће уредити поступак расподеле финансијских средстава из буџетског фонда (члан 119. Закона о националним саветима националних мањина. | -Министарство државне управе и локалне самоуправе; | IV квартал 2015. године | Буџет Републике Србије | Усвојен подзаконски акт, којим се ближе уређује управљање финансијским средствима и надзор над доделом средстава. | |
| 9.7. | Обезбеђивање потребних финансијских средстава за Буџетски фонд за националне мањине (члан 119. Закона о националним саветима националних мањина) за програмске активности, пројекте националних мањина и организација цивилног друштва који се баве питањима националних мањина. Расподела средстава из Буџетског фонда за националне мањине у складу са подзаконским актом из мере 9.6. | -Влада РС -Министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе | I квартал 2016. године | Буџет Републике Србије | Износ обезбеђених финансијских средстава. Расподела средстава се спроводи. | |
| 9.8. | Пружање подршке Националним саветима националних мањина у реализацији њихових надлежности, кроз: -обуке за НСНМ о механизмима за заштиту од дискриминације, о | -Канцеларија за људска и мањинска права | За активности које се финансирају из буџета: Континуирано IPA 2013 | Буџет Републике Србије <i>IPA 2013 (Twinning</i> пројекат „Подршка унапређењу људских права и | Износ месечне дотације за континуирано обезбеђење подршке Националним саветима националних мањина у реализацији њихових надлежности. Развијена анализа потреба за обукама | |

| | | | | | | |
|------|---|--------------------------------|--|--|---|--|
| | <p>антидискриминационом законодавству и о препознавању врста дискриминације и основа за дискриминацију.</p> <p>-јачање управљачких капацитета и способности за финансијско извештавање НСНМ.</p> <p>Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.35.</p> | | <p>(Twinning пројекат : 2015-2017.</p> | <p>нулта толеранција дискриминације)- 1.200.000€</p> | <p>Материјали за обуке развијени</p> <p>Спроведене следеће обуке за представнице НСНМ у циљу побољшавања знања о:</p> <p>- механизмима за заштиту од дискриминације, о антидискриминационом законодавству и о препознавању врста дискриминације и основа за дискриминацију</p> <p>-управљачким вештинама и финансијском извештавању.</p> <p>Број учесника обука</p> <p>Спроведене обуке евалуиране.</p> | |
| 9.9. | <p>Обновити рад Савета за националне мањине, у чији рад ће бити укључени представници свих националних мањина, а у циљу ефикасног остваривања права националних мањина.</p> <p>Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.36.</p> | <p>-Влада Републике Србије</p> | <p>За обнову рада: II квартал 2015. године</p> <p>За редовне састанке: Континуирано.</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Рад Савета за националне мањине обновљен.</p> <p>Број одржаних састанака Савета за националне мањине.</p> | |

| | | | | | | |
|---------------------|--|---|---------------------|---|--|--|
| <p>9.10.</p> | <p>Омогућити пуну имплементацију Закона о локалној самоуправи у вези са оснивањем савета за међунационалне односе у свим национално мешовитим општинама у складу са Законом.</p> <p>Спровести надзор над спровођењем Закона о локалној самоуправи у овом погледу, кроз извештавање о успостављању савета за мулти-етничких односа.</p> <p>Веза са активности 4.1.4, посебне мере које се односе на угрожене групе националних мањина, Акционог плана за спровођење Стратегије за превенцију и заштиту од дискриминације за 2014-2018.</p> <p>Веза са АП ПГ 23 мера 3.8.1.23.</p> | <p>-Министарство надлежно за послове локалне самоуправе</p> <p>-Јединице локалне самоуправе</p> | <p>Континуирано</p> | <p>Имплементација:</p> <p>Буџет јединица локалне самоуправе – трошкове сnose јединице локалне самоуправе</p> <p>Надзор:</p> <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Повећан број основаних савета за међунационалне односе у свим национално мешовитим областима.</p> <p>Извештаји о успостављању савета за међунационалне односе припремљени и јавно доступни на интернет презентацијама одговарајућих јединица локалне самоуправе.</p> <p>Мере предузете против јединица локалне самоуправе које не поступају у складу са чланом 98 Закона о локалној самоуправи.</p> | |
|---------------------|--|---|---------------------|---|--|--|

Неопходно је допунити Закон о националним саветима националних мањина тако што ће се прописати овлашћење надлежног министра да ближе уреди услове и критеријуме за утврђивање образовно-васпитних установа и установа културе за установе од посебног значаја за образовање, односно за очување културног идентитета националних мањина. Покрајински омбудсман сматра да је ова допуна Закона потребна да би се активности националних савета усмериле и концентрисале на оне образовно-васпитне установе и установе културе које су од стварног значаја у овим областима за националну мањину.

Потребно је да се изврши допуна Закона о буџетском систему на начин да се национални савети уврсте у индиректне

буџетске кориснике, а све у циљу транспарентног финансирања и спречавања могућности ненаменског трошења буџетских средстава.

Потребно је уредити поступак у коме ће се одлуке о утврђивању образовно-васпитних установа за установе од посебног значаја ставити ван снаге уколико је прекорачено законско ограничење у погледу могућег броја ових установа.

Да би се отклонили поједини проблеми уочени у пракси као и проблеми чије се настајање може тек очекивати потребно је усагласити законе у области културе и образовања са Законом о националним саветима националних мањина. (Пример - именоване представника националних савета у управни одбор установе културе за коју је више националних савета утврдило да је установа од посебног значаја - да ли ти савети именују заједничког представника сходно одредбама Закона о култури, или сваки национални савет даје свог члана у управни одбор како је то прописивао Закон о националним саветима националних мањина. За поједине одредбе којима су уређена овлашћења националних савета у области образовања из Закона утврђено је да нису сагласне са Уставом, при чему та иста овлашћења и даље егзистирају у закону којим се уређују основе система образовања и васпитања)

Потребно је да се и други закони измене и допуне тако да национални савети буду у могућности да у потпуности препознају овлашћења прописана Законом.

Неопходно је преиспитати потребу за овако широко постављеним надлежностима у областима образовања, обавештавања и службене употребе језика и писама за оне националне мањине које због своје мале бројности и фактичке немогућности своја права и овлашћења користе искључиво у области културе, односно прилагодити их тим националним мањинама, не доводећи тиме у питање достигнути ниво мањинских права.

Потребно је стално подстицати међусобну сарадњу између националних савета националних мањина у циљу размене искустава и заједничког наступа пред надлежним државним органима. Један вид такве сарадње коју су већ успоставили национални савети јесте преко неформалног тела под називом Координација националних савета националних мањина. Покрајински омбудсман сматра да би било упутно да се правни статус, улога и надлежности овог неформалног тела уреде законом.

Покрајински омбудсман сматра да је немогуће осигурати спровођење активности „Обновити рад савета за међунационалне односе“ у датом правном оквиру. Члан 98 Закона о локалној самоуправи којим је уређено ово питање није применљив у пракси. Потребно је изменити наведени члан закона на начин да се определи да ли је савет за међунационалне односе самостално ИЛИ радно тело (и једно и друго не може бити); потребно је изменити одредбу члана према којем се одлуке доносе

консензусом чланова (показало се да је то неспроводиво у пракси) на решење да се одлуке доносе већином гласова, уредити које су санкције када скупштина и извршни органи јединице локалне самоуправе не доставе на мишљење савету предлоге одлука, уредити које су то одлуке које се тичу националне равноправности, уредити шта ће да се деси у случају када скупштина не прихвати или не разматра мишљење савета за међунационалне односе; изменити израз „Врховни суд“ јер такав суд не постоји у Републици Србији.

X ЕКОНОМСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИПАДНИКА МАЊИНСКИХ ЗАЈЕДНИЦА

Тренутни пресек стања:

Имајући у виду да један број припадника националних мањина живи у недовољно развијеним подручјима, њихов друштвено-економски положај је посебно тежак. Ова ситуација је посебно проблематична на територији општина Бујановац, Прешево и Медвеђа. У том смислу, потребно је предузети кораке ка убрзаном развоју овог региона и промовисању учешћа припадника националних мањина у економском животу тог подручја. Истовремено, припадници Ромске националне мањине су једана од најрањивијих група, чији тешки друштвено-економски положај захтева посебне мере. Република Србија ће до краја године усвојити Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији за период 2015 – 2025 и пратећи Акциони план, како би кроз свеобухватне мере допринела инклузији Рома и унапређењу њиховог положаја.

Такође, у већини случајева националне мањине на територији Републике Србије имају државу матицу, те ове државе имају интерес да инвестирају у средине у којима живе њихови сународници.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|--|---|---|---|
| Унапређивање економског положаја припадника мањинских заједница. | <p>Економски положај Рома унапређен кроз олакшан приступ тржишту рада, у складу са стратешким циљевима Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији за период 2015 – 2025.</p> <p>Унапређен економски положај региона који су традиционално настањени националним мањинама (Источна Србија, општине Прешево, Бујановац и Медвеђа).</p> | <p>Повећање запошљивости и конкурентности на тржишту рада припадника ромске националне мањине.</p> <p>Реализација програма за доделу средстава за субвенције је од стратешког интереса за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа.</p> | <p>-Извештаји о спровођењу Акционог плана за спровођење нове Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији за период 2015 – 2025.</p> <p>- Извештаји Координационог тела за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа.</p> <p>- Периодично мишљење</p> |

| | | | | | | Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина |
|------------|--|---|---|---|---|--|
| АКТИВНОСТИ | | НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ | РОК | ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ | ПОКАЗАТЕЉИ РЕЗУЛТАТА | СТАТУС СПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ |
| 10.1. | Јачање економског положаја ромске националне мањине кроз пуну примену Акционог плана за спровођење нове Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији за период 2015 – 2025. | -Субјекти надлежни по Акционом плану -Савет за унапређење положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома -Политички ниво координације - Потпредседник Владе и министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре | Континуирано, почев од усвајања Акционог плана. | За имплементацију: Буџет Републике Србије -Трошкови ће бити одређени у АП за спровођење Стратегије -Аплицирати за IPA 2016- | Акциони план за спровођење нове Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији за период 2015-2020 усвојен и спроводи се. Годишњи извештаји Владе којима се констатује напредак у имплементацији Стратегије јавно доступни. | |
| 10.2. | Економски опоравак и развој неразвијених региона који су традиционално настањени националним мањинама (Источна Србија, општине Прешево, Бујановац и Медвеђа) кроз: | - Министарство надлежно за послове привреде Координационо тело за општине | Континуирано | Буџет Републике Србије | Унапређен економски положај региона који су традиционално настањени националним мањинама (Источна Србија, општине Прешево, Бујановац и Медвеђа). | |

| | | | | | | |
|--|---|------------------------------------|--|--|--|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> - опоравак предузећа која су била носилац развоја ових региона, - подршка малим и средњим предузећима, предузетницима и задругама, -привлачење инвестиција. | Прешево, Бујановац и Медвеђа | | | Повећање економске активности у овој области. Буџет Координационог тела за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа за инфраструктурне пројекте | |
|--|---|------------------------------------|--|--|--|--|

XI МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Тренутни пресек стања:

Правни оквир који уређује међународну сарадњу, чине:

Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006); Споразум између Србије и Црне Горе и Републике Мађарске о заштити права мађарске националне мањине која живи у Србији и Црној Гори и српске националне мањине која живи у Републици Мађарској; Споразум између Србије и Црне Горе и Републике Македоније о заштити српске и црногорске националне мањине у Републици Македонији и македонске националне мањине у Србији и Црној Гори; Споразум између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Румуније о сарадњи у области заштите националних мањине; Споразум између Србије и Црне Горе и Републике Хрватске о заштити права српске и црногорске мањине у Републици Хрватској и хрватске мањине у Србији и Црној Гори; Оквирна конвенција за заштиту националних мањина; Европска повеља о регионалним или мањинским језицима; Закон о заштити права и слобода националних мањина; Закон о националним саветима националних мањина.

Република Србија је до сада потписала билатералне уговоре релевантне за остваривање мањинских права са Републиком Хрватском, Мађарском, Румунијом и Републиком Македонијом. Како би се осигурала ефикасна примена ових споразума, потребно је обезбедити активнији и делотворнији рад билатералних комисија. У циљу унапређења заштите националних мањина у региону, потребно је интензивирати неформалну прекограничну сарадњу, проширити мрежу земаља са којима су потписани билатерални споразуми, као и промовисати толеранцију, просперитет, стабилност и мир у региону.

Анализа постојећег правног оквира указује да у правном систему постоје четири билатерална споразума која су закључена са матичним државама мађарске, македонске, румунске и хрватске националне мањине. Узимајући у обзир да закључивање билатералних споразума подразумева заштиту права одређене националне мањине у Србији, као и Срба у дотичној држави, ограничен је број држава са којима се може закључити билатерални споразум ове врсте. У вези са постојећим билатералним споразумима, највећи проблем представља реализација, јер се заједничке седнице влада држава потписница не одржавају по предвиђеној динамици, а тешко је и праћење реализације заједничких одлука.

| СТРАТЕШКИ ЦИЉ | ОПШТИ РЕЗУЛТАТ | ИНДИКАТОР УТИЦАЈА | ИЗВОР ВЕРИФИКАЦИЈЕ |
|---------------|----------------|-------------------|--------------------|
|---------------|----------------|-------------------|--------------------|

| | | | | | | |
|---|---|---|---------------------|--|---|--------------------------|
| <p>Унапређење међународне сарадње између Републике Србије и матичних држава националних мањина у погледу положаја националних мањина у Републици Србији.</p> | | <p>Наставак или успостављање активне међународне сарадње између Републике Србије и матичних држава у погледу питања од значаја за заштиту и остваривање права националних мањина.</p> | | <p>Број састанака билатералних комисија за националне мањине.</p> <p>Број реализованих препорука билатералних комисија за националне мањине у односу на број усвојених препорука.</p> <p>Број предузетих активности РС у циљу оснаживања регионалне сарадње и дијалога.</p> <p>Број радионица конференција за размену искустава, најбољих пракси и тема важних за националне мањине.</p> | <p>- Периодично мишљење Саветодавног комитета СЕ о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина</p> <p>- Записници са састанака билатералних комисија за националне мањине.</p> <p>-Службени гласник.</p> <p>-Закључци са конференција/радионица доступни јавности.</p> | |
| | | | | | | <p>АКТИВНОСТИ</p> |
| <p>11.1.</p> | <p>Наставак међународне сарадње посебно у региону, односно на подручју бивше СФРЈ и југоисточне Европе, кроз:</p> <p>- закључивање и спровођење билатералних и мултилатералних докумената у односу на питања од значаја за регион или односе између држава, као што је заштита и остваривање права мањинских заједница;</p> <p>-обнову рада постојећих билатералних комисија за</p> | <p>- Министарство спољних послова</p> <p>- Ресорна министарства</p> | <p>Континуирано</p> | <p>Буџет Републике Србије</p> | <p>Обновљен рад билатералних комисија за националне мањине.</p> <p>Билатералне комисије за националне мањине се састају у редовним интервалима.</p> <p>Број закључених билатералних и мултилатералних докумената.</p> <p>Основане нове билатералне комисије за националне мањине са</p> | |

| | | | | | | |
|--------------|--|--|---------------|--|---|--|
| | националне мањине; | | | | преосталим државама у региону. | |
| 11.2. | Организовање, у сарадњи са ЕУ, Саветом Европе и ОЕБС-а, регионалних семинара за размену искустава о међународним стандардима и најбољим праксама у погледу положаја националних мањина. | - Министарство спољних послова - Ресорна министарства | Континуирано | Буџет Републике Србије Донације | Регионални семинари за размену искустава о међународним стандардима и најбољим праксама у погледу положаја националних мањина се организују периодично. Број семинара и број учесника. | |
| 11.3. | Организовање радионица / конференција посвећених питањима од значаја за односе између држава у региону, као што је суочавање са прошлошћу, и питање заједничких проблема са којима се суочавају припадници ромске, египћанске и ашкалијске заједнице у читавом региону | -Организације цивилног друштва - Ресорна министарства | Континуирано | Буџет Републике Србије Донације | Организоване радионице / конференције посвећене питањима од значаја за односе између држава у региону, као што је суочавање са прошлошћу, и питање заједничких проблема са којима се суочавају припадници ромске, египћанске и ашкалијске заједнице у читавом региону. Број радионица и број учесника. | |
| 11.4 | Обезбедити све услове са стране РС да се међудржавне комисије које су установљене билатералним споразумима редовно заседају и да у потпуности користе надлежности које су им прописане билатералним споразумима. | -Министарство спољних послова | Континуирано. | Буџет Републике Србије | Успешан рад билатералних комисија. Број одржаних састанака. Број реализованих препорука у односу на укупан број препорука које се односе на Републику Србију. | |

| | | | | | | |
|--------------|--|--|---------------|-------------------------------|--|--|
| | | | | | | |
| 11.5. | Усвајање посебног закључка којим се налаже надлежним органима који прате спровођење билатералних уговора да по потреби извештавају Владу о договореним мерама и активностима у спровођењу билатералних уговора и предлажу органе и организације којима је потребно да Влада наложи извршавање одређених мера и активности циљу реализације договореног | -Министарство спољних послова -Влада Републике Србије | Континуирано. | Буџет Републике Србије | Усвојен посебни закључак. Успешан рад билатералних комисија. Број реализованих препорука у односу на укупан број препорука које се односе на Републику Србију. | |
| 11.6. | Повећати свест о могућностима и о важности прекограничне сарадње јединица локалне самоуправе. | -Министарство државне управе и локалне самоуправе - Канцеларија за европске интеграције | Континуирано | Буџет Републике Србије | Одржана саветовања, радионице. Број локалних самоуправа које су учествовале у обукама.. | |